Թիւ 7716 9 ՍԵՊՏԵՄԲԵՐ 1911 ՈՒՐԲԱԹ 22 Septembre 1911 N. 7716 نومرو ٧٧١٦ ٩ ايلول ١٣٢٧ جمعه

ԱՐԵՒԵԼՔ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ
ԳԱՐԵԳԻՆ ՊՈՅԱՃԵԱՆ
Կ. ՊՈԼԻՍ-ՂԱԼԱԹԻԱ
آره‌ولك
يومى وسياسى غزته
صاحب امتياز ومديرى قره‌كين بوياجيان
درسعادت — غلطه
ابونه فيأتلرى پوسته اجرتيله برابر ولايات
ايچون سنه‌لكى ١٠٠ آلتى آيلغى ٥٤ غروشدر .

ԲԱԺԱՆՈՐԴԱԳՐՈՒԹԻՒՆ

	Տարեկան	Վեցամս.
Գաւառներու համար	100	54
Արտասահման »	25	20 Փր.

نسخه‌سى ١٠ پاره
10 ՓԱՐԱ

آره‌ولك
AREVELK
Journal arménien
DIRECTEUR-PROPRIÉTAIRE
K. BOYADJIAN
CONSTANTINOPLE-GALATA

ԽՄԲԱԳՐԱՊԵՏ՝ Ե. ՕՏԵԱՆ
ՀԻՄՆԵԱԼ 1883ԻՆ FONDÉ EN 1883 بازار ايرتسندن ماعدا هر كون نشر اولنور . تاريخ تأسيسى ١٨٨٣

ԾԵՐԱԿՈՒՏԱԿԱՆԻ ՄԸ
ԵՒ
ԵՐԵՍՓՈԽԱՆԻ ՄԸ

ԱՆԲՌՆԱԲԱՐԵԼԻՈՒԹԻՒՆԸ ՍԱՀՄԱՆ ՉՈՒՆԻ՞

Քաղաքակիրթ բոլոր աշխարհը Սահմանադրութեամբ կը կառավարուի այժմ, և ամէն երկրի Սահմանադրութիւնը, որքան որ քիչ մը կը տարբերի ուրիշ երկրի մը սահմանադրութենէն, բայց տարակոյս չկայ թէ ընդհանուր սկզբունքներուն մէջ իրարու նմանութիւն ունին յաւէտ կամ նուազ։

Արդ չեմ սխալիր երբեք երբ ըսեմ թէ բոլոր երկիրներու սահմանադրական տրամադրութեանց համեմատ իրաւ է թէ ծերակուտականները և երեսփոխանները իրենց յայտնած կարծիքներուն, խօսած խօսքերուն և արտայայտած գաղափարներուն համար զերծ են հետապնդումէ իբր անբռնաբարելի անձեր, բայց չեմ կարծեր թէ որ և է երկրի Սահմանադրութիւնը այնքան ընդարձակած ըլլայ իր օրէնսդիր ժողովներու անդամներուն անձնական անբռնաբարելիութիւնը որ անոնք կարենան ամէն բան ընել անսանձ և անարգել իբր օրէնքէն ու արդարութենէն վեր արարածներ, անպատասխանատու էակներ։

Սահմանադրական վեհապետներու և նախագահներու անբռնաբարելիութեան ու անպատասխանատուութեան իրաւասութիւնն անգամ չափ ու սահման մը ունի, օրինակ, չեն կրնար անպատիժ կերպով դառնալ սահմանադրական օրէնքներուն դէմ, կամ անոնց իրենց տուած իրաւունքներէն աւելին կիրարկել, ո՞ւր կը մնան ծերակուտականներ և երեսփոխաններ։

Օսմ. Սահմանադրութեան 47րդ և 79րդ յօդուածներն են որ կը ճշդեն խորհրդարանի երկու ժողովներու անդամներուն իրաւասութեանց սահմանները և անձնական ազատութեան ու անբռնաբարելիութեան պայմանները։

Բայց այդ յօդուածներէն ոչ մէկը և ոչ միւսը չեն տրամադրեր բնաւ թէ որ և է ծերակուտական կամ երեսփոխան ազատ է ամէն արարքի մէջ գտնուելու և բնաւ երբեք պատասխանատուութեան ներքև չիյնալու։ Զի ինչպէս որ քաղաքակիրթ աշխարհի որ և է սահմանադրական օրէնսդրութիւն չէր կրնար այդպիսի անկապտելի առանձնաշնորհում մը սահմանել, նոյնպէս և Օսմ. Սահմանադրութիւնը որ բնականաբար ներշնչուած է ուրիշ ազգերու նոյն օրէնքի ընդհանուր սկզբունքներէն՝ տարակոյս չկայ որ չէր կրնար այդպիսի անօրինակ ու աննախընթաց իրաւունքներ սահմանել իր ծերակուտականներուն ու երեսփոխաններուն։

Եւ սակայն որչափ որ տեսականօրէն կը պակսի Օսմ. Սահմանադրութեան մէջ այդպիսի տրամադրութիւն մը, գործնականին մէջ լիուլի կը գործադրուի այն մեր ծերակուտականներուն և երեսփոխաններուն նկատմամբ յորմէ հետէ խորհրդարան ունեցած ենք։ Ատոր համար է անշուշտ որ ծերակուտական Ապտիւլ Գատէր և Հէքքեարիի երեսփոխան Թահա էֆէնտիները ինքզինքնին արտօնեալ զգացեր են Շէմտինանի մէջ արիւնահեղ պատերազմ մղելու իրենց մէկ ազգականին դէմ, որ իրենց ժառանգական իրաւունքները կապտած է եղեր իրենց կարծիքով։ Բնականաբար ոչ միջոց և ոչ դիւրութիւն ունինք և մանաւանդ ոչ ալ կը հետաքրքրուինք գիտնալու թէ ժառանգական այս վէճին մէջ իրաւունքը ո՞ւրն է, իրե՞նց թէ իրենց եղբօրորդւոյն որ կը վարէ այժմ սխրայիշատակ Շէյխ Իպատուլլահի յաջորդութիւնը։ Այլ կ'ըսենք թէ Ապտիւլ Գատէր էֆէնտին իբրև ծերակոյտի անդամ և Թահա էֆէնտին իբրև երեսփոխան՝ իրաւունք չունէին ինքզինքնին արդարութիւն ընելու, անտեսելով թէ օսմ. պետութեան մէջ ոչ իշխանութիւն կայ, ոչ կառավարութիւն, ոչ օրէնք, ոչ արդարութիւն, մինչ մէկը ամսական 100 ոսկի կ'առնէ և միւսը 50 ոսկի՝ իբրև անդամ այդ պետութեան խորհրդարանի ժողովներուն։ Ըսել է այդ պետութիւնը գոյութիւն ունի, և ունի իր կառավարութիւնը և իր օրէնսդիր երկու ժողովները, որոնց անդամ են իրենք։ Ուրեմն ինչպէ՞ս կրնան համարձակիլ անտեսել այդ ամենուն գոյութիւնը և կուսակիցներ ժողվելով յարձակիլ իրենց հակառակորդին վրայ, որ նոյնպէս կուսակիցներով իրենց դէմ կ'ելլէ և հետևանքը բազմաթիւ օսմանեան քաղաքացիներու մահը, վիրաւորում, գիւղերու հրկիզում և ընտանիքներու փճացումը կ'ըլլայ։ Տարակոյս չկայ թէ երկու կողմի կուսակիցներուն գոնէ ստուարագոյն մասը ակամայ հետևած էր կռուարար ժառանգակիցներուն, մի միայն անոր համար՝ որ կարծեր էին թէ բացի անոնցմէ ուրիշ իշխող, տէր և պետութիւն գոյութիւն չունին օսմ. տէրութեան այդ սահմաններուն մէջ. բայց մինթէ ծերակուտական Ապտիւլ Գատէր և երեսփոխան Թահա էֆէնտիներն ալ այդպէս կարծեցին որ հարիւրաւորներու մահուան պատճառ ըլլալիք այդ պատերազմական եղեռնագործութեանց ձեռնարկեցին։

Հիմա խնդիր է թէ այդ երկու անձերը կրնա՞ն իբրև խորհրդարանին երկու ժողովներուն անդամները սահմանադրական անբռնաբարելիութեան իրաւունքով զերծ մնալ հետապնդումէ և պատասխանատուութենէ, ինչպէս դժբախտաբար ցարդ ազատ մնացեր են ձերբակալուելէ։

Եթէ երբեք աշխարհի վրայ գտնուի որ և է օրէնսգէտ կամ օրէնքի մեկնիչ որ Օսմ. Սահմանադրութեան 47րդ և 79րդ յօդուածները այնպէս մեկնաբանէ թէ անոնք իրենց այս եղեռնական արարքէն յետոյ ալ իրաւունք կը վայելեն տակաւին պատասխանատուութենէ զերծ մնալու և անպատիժ գալ բազմելու խորհրդարանի աթոռներուն վրայ, ես չեմ քաշուիր յայտարարելու թէ Միտհատ փաշայի և բոլոր անկեղծ սահմանադրականներու յիշատակին, հոգւոյն և անունին դէմ անարգանք ու հայհոյութիւն ընել է ձգել որ այդպիսի բան տեղի ունենայ։ Եւ այդ պարագային Սահմանադրութիւնը ուրիշ բան եղած չըլլար, բայց թէ ամէն բան անպատիժ ու անպատուհաս գործելու արտօնագրութիւն մը՝ տրուած ծերակուտական ու երեսփոխան ըլլալու որ և է կերպով յաջողած մարդոց ձեռքը, որպէս զի ինչ որ ուզեն ընեն և միշտ անպատասխանատու մնան իբրև գերբնական էակներ և մարդկութենէ գեր ի վեր արարածներ։

ՄԱՐԿՈՍ ՆԱԹԱՆԵԱՆ

ԻԲՐ ԱՊՐԱՆՔ...

Երէկ արցունքոտ աչքերով կը վերադառնամ Գարթալէն։

Արցունքոտ աչքերով անոր համար որ կեանքիս մէջ առաջին անգամն ըլլալով ինծի համար անմտաբերելի և հետևաբար արդարօրէն ըմբոստացուցիչ երևոյթի մը առջև կը գտնեմ ինքզինքս։

Մասամբ գաղափար կազմած էի գաւառական խտրականութեան մասին, տեսած էի ներկայ կարգերուն չուառ զոհերը ու լսած՝ անոնց լալահառաչ գանգատները. գիտէի թէ կեղեքողներ և կեղեքուողներ, առանց արդիւնաբերելու վայելողներ և արդիւնաբերելով հանդերձ քրտնաթոր զրկեալներ կան, բայց երբեք չէի կրնար մտաբերել իսկ՝ թէ կեանքը իր այսքան հայհոյալից բացառումը կրնայ ունենալ ընդդէմ տարփողուած ազատագրման, ընդդէմ հետապնդուած վարդագոյն իտէալներուն։

Գիւղի պարզ կեանքէն տեղափոխուած ըլլալով հոս, այս խարդ կեանքը, ցաւոտ սրտով դիտած էի օրուան պերճ այլ չամբուչ կեանքին յարմարելու ստիպողականութենէն փախստաւոր ընտանիքները, ցաւագնօրէն ատած էի հիւքութիւնը այն հազարաւոր «էգ»երուն որոնք իրենց ֆիզիքական գոյութիւնը, միսը ապրեցնելու համար միսերնին կը ծախեն մայթերու վրայ՝ մարդորսութեան ընթացիկ ձևերը օրէ օր պերճացնելով, և լացած սրտովս ու անիծած էի դեռ ասոնց նման կեանքին հակասող և ինծի անծանօթ՝ ուրիշ շատ երևոյթներ, քարկոծել ուզելով բոլոր այն ոսկի հորթերը որոնց կ'երկրպագէ ներկայ դարու գլխակորոյս մարդկութիւնը, երբ, երէկ, Գարթալէն վերադարձիս, Հայտարփաշայի կայարանին մօտ, կը հանդիպէի ասոնց ամէնէն աւաղելիին, ամէնէն քստմնեցուցիչին։

— Շոգեկառքէն իջնելու պահուս կը տեսնեմ որ միւս գծին վրայ սպասող շոգեկառքին բեռի յատուկ «վակոն»ներուն մէջ լեցուցած են գիւղացիներ...։

Կը փշաքաղիմ, կ'ապշիմ ու հազիւ հազ կրնամ ինքնիրենս հարցնել.— Ասոնք չե՞ն հայրենիքի պաշտպանները, ասոնք չե՞ն մեր կեանքն ու պատիւը պաշտպանելու համար իրենց կեանքը զոհաբերող սիրասուն զաւակները, որոնք սակայն իբր ապրանք հոդ նետուած են աւազուր ընե-

---

اتفاق مثلثه قارشى ايتاليانك سياستى

ماكياول ايتاليالى اولديغندن ماكياوللك اصول دسائسى‌دخى ايتاليادن ظهور ايتمشدر. فى‌الحقيقه ايتاليادخى ماكياولك دسائسنه تماميله اقتفا ايتمكده اولديغنى كوسترمكده‌در .

ذاتاً ماكياولك ناميله براصول سياست وجوده كتيرلمش وبومبدأ حركت ايله مقصده وصول ايچون بلاتفريق هردرلو وسائط استعمال ايدلمكده‌در.

حقيقةً ماكياولك اصول دسائسى يالكز ايتالياده محدود قالميور ، بوكون بلا استثنا هردولت اصول مذكوره‌يى قبول ايدوب قابليتى داخلنده تطبيق ايتمكه بذل سعى ايتمكده‌در .

فقط قطعياً سويله‌يه‌بيليرزكه هيچ بردولت ماكياول اصولنى، ماكياولك وطنداشلرى قدر ماهرانه برصورتده اجرا ايده‌مز .

اكر بونى اثبات ايتمك اوزره هيچ دلائل اولمه‌يه ايدى آتيده‌كى نمونه بوحقيقتى اثباته كافى ايدى .

بونمونه ايله ايتاليانك سنه‌لردن برى اتفاق مثلثه واتحاد مثلثه قارشى طوتمش اولديغى وضعيت دركه ايكى طرفله‌ده لازم كلديكى تقديرده توحيد مساعى ايده‌جكنى هركسه ايناندرمشدر .

ايتاليانك بوايكى صورتلى سياستى شرقه عائد برتمثيل پك واضح برصورتده ارائه ايدر .

مذكور تمثيله نظراً ، چوق كشيلر طرفندن تعقيب ايدلين كوزل برقيز ، كندينى تعقيب ايدنلرك هپسنه كيزليجه بردانه بونجق ويرمش وصكره سوزينى عمومه خطاباً : « بونجق كيمده ايسه كوكلم اونده‌در » ديه‌رك ، هپسنه آيرى آيرى ظن ايتديريركه يالكز كندينه توجهى وارد‌ر حالبوكه قيز هيچ برينه صادق اولمايوب ، عمومه عائد بولنيور ايدى .

ايتالياده ايشته عينى شو استقامتى تعقيب ايديور.

آوروپانك ايكى بيوك تجمعلرى آره‌سنده صاللانوب طورمقده ، وبرينه رسماً متفق ديكرينه‌ده صورت رسميه‌ده دوست بولنه‌رق، ايكيسنه‌ده لازم كلديكى تقديرده سنكله برابر اولاجغم ديور ايسه‌ده قطعى بردقيقه‌ده هانكى طرفه ميل ايده‌جكى مجهولدر .

لكن ايكى جهت‌ده جعلى برصورتده ايناتوب، ايجابى تقديرنده كنديلرى ايله برابر اولاجغنه دنيايى ايناندرمق آرزوسنده بولنيورلر .

بويله ايكى صورتلى برسياستى يالكز ايتاليا تعقيب ايده‌بيلير . چونكه برآن تجربه هنوز واصل اولماديغندن، كيمسه بيلمزكه ايتاليا كندى صوك صداقتنى هانكى تجمعه قارشى ابراز ايده‌جكدر.

فقط آز چوق براذعانه مالك اولوب سياسيانك دسائسنى تعقيب ايتمكده بولنان بركيمسه سياسيون ايله تماسده بولنمقسزين، ماكياولك وطنداشلرينك صوك دقيقه‌ده نه‌يابه‌جقلرنى تفرس ايده‌بيلير .

طبيعى، ايكى تجمعلردن هانكيسى داها چوق شئ كنديلرينه تعهد ايدرايسه اونكله برلشه‌جكلردر.

ايشته بوحركتلرينه بردليل: فاس مسئله‌سنده قطعى برزمانك تقربى ملحوظ اولديغى معلومدر.

اتفاق واتحاد مثلث طرفدارلرى ايجابى تقديرده مضاربه‌يه دامن درميان اولمشلردر .

بتون وسائط صلحجويانه توكنديكنده ايتاليانك دخى هانكى طرفى انتخاب ايده‌جكى طبيعى صوريله‌جقدر .

فقط كندينه داها بوسؤال ايراد ايدلمه‌دن كندى بونى درپيش ايده‌رك ، ايكى طرفدن هانكيسى داها زياده اويغون اولاجغنى آكلامق اوزره اورته‌يه برپازارلق مسئله‌سى چيقارمشدر.

ايشته بوسيله فرانسه وآلمانيه آره‌سنده آفريقه جهتلرنده اراضى مقابله‌لرى اولديغى صره‌ده غرب طرابلس مسئله‌سنى اورته‌يه كتيرمشدر .

آوروپانك ايكى بيوك تجمعلرينك مرخصلرى اولان فرانسزلر وآلمانلر هرنه قدر شمدى صحنهٔ سياستده بربرلريله بوغوشمقده ايسه‌لرده ، صكره صحنهٔ محاربه‌ده دخى يكديكرلريله مصارعه ايتمكه حاضرلنمقده بولنيورلر وايكى جهت دخى ايتاليايى كندى طرفلرنده ظن ايتمكده‌درلر .

ايتاليا دخى بوفرصتدن مستفيد اوله‌رق ايكى طرفه خطاباً : هانكيكز بكا غرب طرابلسى يوتدورور ايسه‌كز ، اونكله برابر اولورم! ديمك ايسته‌يور .

شمدى ماكياولك اصول دسائسى نه اولديغنى و ايتاليانك اونى نصل استعمال ايتديكنى آكلاديكزمى؟

ايتاليا هيچ دوشونميوركه آفريقانك اوجهتى نه آلمانيايه نه‌ده فرانسه‌يه وياخود اونلرك مجاورنده بولنان برمملكته ويا اتفاق مثلثه داخل بردولته عائد اولمايوب بوسبوتون بشقه بركيمسه‌يه مخصوصدر. كنديلرينه عائد اولميان برقطعه‌يى ، برديكرينه ويرمكه صلاحيتدار دكل ايكن بلكه ايتاليانك معاونتنى تأمين ايتمك اوزره بوحقسزلغه قوت ويرسونلر .

ايشته بوفكر ايله ايتاليا سياسياتى غرب طرابلسى استيلا طريقيله ، اقتصادى امتيازلر ايله تحت حمايه‌سنه آلمنى آرزو ايديور .

كندينى بوخوليارده ترك ايده‌رك آماليى بوشه چيقارمق اوزره ، كندى بتون فكرينى آكلاديغمزدن تدابير لازمه‌يى شمديدن تداركه مسارعت ايتملى يز .

هپسندن زياده آلمان سياستندن، صاقنملى‌در چونكه منافع شخصيه‌سى ومنفعتك معاونتى ايچون اوقطعه‌مزى فدا ايده بيلير .

---

(١٣٧)

عبدالحميد و شرلوق هولمس

ايكنجى قسم :

اون دردنجى فصل

سوركونه طوغرى

چكمش اولديغى بتون اذيتلرى اونوتمش وبويله بلا اختلاط حالى يكيدن استنطاق اولنمغه ترجيح ايتمك آرزوسنده ايدى .

كندينه يمك كتيروب ، خدمت ايتمكده اولان قادينى سويله‌تمك اوزره تشبث ايتمش ايدى ايسه‌ده آغزندن برسوز آلمق بيله ممكن اوله‌مامشدى.

مخزنده استنطاق وسيله‌سيله چكمش اولديغى جفالرك بردنبره كسيلمه‌سى وعزت پاشانك مداخله‌سى كندينى ايچه دوشوندورمشدى .

صالحه خانم سلطانك بوتبدلى كندى كندينه اولماديغنى وخارجى برتضييق وقوعبولديغنى وتضييق مذكورك دخى كندى رفقاسى طرفندن اجرا ايدلديكنى تفرس ايتمشدى، ديمك كه سربست اولان آرقداشلرى چالشيرلر وحتى عبدالحميدك اوزرينه تأثير نفوذ ايتمكه موفق اولورلر ايدى.

بومطالعه‌لر هرنه قدر كندينه قوت ويررلر ايدى ايسه‌ده كونلر كچديكى حالده كنديسى هنوز اوطه‌ده محبوس براقلمقده ايدى .

كيجه ، اويقوسز برحالده ، بومطالعه‌لره مستغرق اولمش ايكن بردنبره قپوسنى اورديلر.

صالحه خانم ياتاقده اوطورمش اولديغى حالده :

— كيمدر او ؟

طيشاريدن درشت براركك سسى :

— قپويى آچيكز .

صالحه خانم همان ياتاقدن صيچرايه‌رق مومى ياقوب على العجله فستاننى كيه‌رك قپويى آچديغنده، قپو اوكنده بكله‌مكده اولان اوچ كشى كوردى.

صالحه خانم الندەكى مومى او آدملره ياقلاشديره‌رق :

— نه وار؟ بووقت نه ايسته‌يورسكز؟ .

بو اوچ كشينك باشليجه‌لرندن بريسى جواباً :

— عفو ايدرسكز خانم ! سزى راحتسز ايتدك فقط يالكز بزه ويرلمش اولان امرى اجرا ايديورز ... لطفاً بزمله برابر كلمك اوزره حاضرلانكز .

— نره‌يه كيده‌جكز ؟

— سلطانك تفنكجى باشيسى ، طاهر پاشا سزى بكله‌يور .

طاهر پاشانك اسمى صالحه خانم اوزرينه بررعشه كتيردى ايسه‌ده ، همان كندينى طوپلايه‌رق :

— پك اعلا بكله‌يكز بر آز كه حاضرلانه يم .

صالحه خانم بوسوزلرى سويله‌دكدن صكره قپويى قپايوب ، حاضرلانمغه باشلادى .

برچاريك ساعتده حاضرلانمشدى .

كندينى كوتورمك اوزره كلن اوچ كشى وصالحه خانم يوله چيقديلر، جسور ترك قادينى كندى صغوق قانليلغنى ايچه بولمش اولديغندن كندينى تحرى‌يه كلنلر ايله قطعى برصورتده خطوه انداز اولمقده ايدى .

قپوسنى اوروب ، كندينه رهبر اولان درت كشى ، صالحه خانمه فوق‌العاده برنظر توجه ايله باقمقده ايديلر .

برطاقم قوريدورلردن مرور ايدلدكدن صوكره برقپو اوكنده توقف ايتديلر وبرآز اول صالحه خانم ايله كوروشن كيمسه قپويى اورديغنده ايچريدن برسس :

— دخول ايديكز ، ديدى .

همان صالحه خانم وديكر اوچ كشى ضياى الكتريق ايله تنوير ايدلمش واسع برصالونه داخل اولديلر ، صالونك اورته‌لق يرنده طاهر پاشا، قطيفه‌لى برقولتوق صندالیه‌سنده اوطورمشدى.

خانمه رفاقت ايدن كيمسه‌لردن برى پاشايه خطاباً :

— ايشته صالحه خانمى كتيردك .

پاشا ، « پك اعلا » ديه‌رك سوزينى صالحه خانمه خطاب ايدوب :

— شوكتمآب افندمزك اراده‌سى ايله بوكيجه يوله چيقاجقسكز.

— نره‌يه ؟

— طوله باغچه‌يه واورادن دخى سراى برونى پيشكاهنده بكله‌ين واپوره .

— فقط او واپورنى نره‌يه كوتوره‌جك؟

— بيلمه‌م يالكز بنم وظيفه‌م سزى واپوره كوتورمكدر .

— ديكر آرقداشلرم نره‌ده‌در ؟

— اونلر حقنده هيچ برمعلوماتم يوقدر.

— اونلرده واپورده بنمله برابر بولنمه‌يه‌جقلرمى ؟

— بيلمه‌م .

صالحه خانم طاهر پاشايه هيچ برسوز سويله‌مه‌سى ايچون امر ويرلمش، اولديغنى آكلاديغندن آرتق هيچ برفائده حصوله كتيره‌ميه‌جك سؤاللر اتمدى .

وطاهر پاشايه خطاباً :

— پك اعلا ، حاضرم سزكله برابر كلمكه، ايسترايسه‌كز يوله چيقالم .

صالحه خانمى صالونه كتيرنلر وصالحه خانم، تفنكجى باشى طاهر پاشا ايله يوله چيقديلر . ييلديزك بيوك قپوسى اوكنده برقاچ آرابه بكله‌مكده ايدى .

طاهر پاشا صالحه خانم ايله او آرابه‌لردن برينه يرلشدى وكندينه رفاقت ايدنلردن برى‌ده آرابه‌جى‌نك يانده اوطوردى .

صالحه خانم ديكر آرابه‌لرى‌ده كورديكنده ذهننده بالطبع اونلرده آرقداشلرم ايچوندر ، ديدى .

(مابعدى يارين صباح)

استنساخ و طبعى ممنوعدر

լով անոնց մարդկային արժանապատուութիւնը, դաւաճանօրէն անտեսելով այն կոչումի նուիրականութիւնը որուն սահմանուած են և զոր ի գործ կը դնեն ցուրտ պաղպատով այլ սառ սրտով։

Դրօշը ձեռքը՝ նուիրուիլ հայրենիքի պաշտպանութեան ու իբր փոխարինութիւն այս նախասիրը ընդունիլ, բարկով սուրը բռնած՝ կոչուիլ կուրծք տալու թշնամիին գնդակին, մեռնելու յաճախ, կարօտ աչքերը փակող ձեռք մը, վերջին բաղձանքն հաղորդելու՝ մէկն իսկ չունենալով, և իբր փոխարինութիւն այս—հայրենասիրական զգացումներուն, հայհոյող ծանականքի մուրը ճակատին քսուած գտնել... սառուցիչ սա քամահրանք չէ՞, հակամարդկային չէ՞։

Զինուորը իբր ապրանք նետել «վակօն»ը և հայրենասիրութեան ճամբուն մէջ, մարդօրէն պարտականութեան կատարում պահանջել անկէ, ինչ տրամաբանութեամբ, կարել անոր մարդկային արժանապատուութիւնը և փառքի օրերուն անոր հայրենասիրական զգացումներուն կոչում ընել. ինչ մտածումով, տալ, ինչ կ՚ըսեմ, «շնորհ»ել այն որ զէնքը կը նախատէ և ոչինչ մը իսկ չարժեր, պահանջելու համար որ ան մեր սրբութիւններուն անունով իր կեանքը զոհաբերէ, ինչ իրաւունքով։

Պարտականութիւնը իրաւունքի հողին վրայ կ՚աճի, ուղիղ է առաջ տալ պէտք է, հայրենասիրութեան ճամբուն մէջ զինուորէն պարտականութիւնը կատարել պահանջելէ առաջ մենք կատարելու ենք այն պարտականութիւնը որ պարտաւորենք հանդէպ զինուորին, զօրացնելու համար անոր հայրենասիրական զգացումը և հետեւաբար բազուկը, նախ զօրացնելու ենք անոր մարդկային արժանապատուութիւնը։ Զինուորը այն անհատն է որուն յարգանք պարտի ամէն հայրենասէր, չյարգել զինուորը, անտեսել անոր դերը, չյարգել հայրենիքը, անտեսել հայրենասիրութիւնը կ՚ենթադրէ։

Բացարձակապէս նախատինք մըն է մեզ համար այս կերպ վերաբերումը թէ մեր հայրենիքին իբր օսմանցի նախատինք մըն է և թէ մարդկութեան, իբր գաղափարական մարդ։

Եւ ես չեմ փորձուիր ուրանալ թէ մեռած է, օսմ. պետութիւնը կազմող բոլոր ցեղերուն մէջ, օսմանցին իբր գաղափարական մարդը։

Չփորձենք արդարացնել մեզ եթէ այս՝ հետեւութիւն մըն է եւրոպական պետութիւններու։

Չփորձենք ոչ ալ զայն կարօտ միջոց մը ընդունիլ։

Առաջինն է անհեթեթ, երկրորդը՝ հակաողջական։

Զինուորին տանք մեծագոյն յարգանքը, հարկեցուցիչ պարագաներու տակ սպասենք որ ան կոյուղիներէ իսկ քալէ մինչ դրօշը բարձր բռնած՝ բայց խաղաղութեան օրերուն չթողունք որ փոշիէն ճամբէն իսկ քալէ։

Զարմանալի է որ մինչեւ հիմա անտարբեր աչքով դիտուած է այս երեւոյթը հրապարակագիրներէ, որոնք բողոքի բառ մը իսկ արտաբերած չեն փրկելու համար զանոնք մարդկային արժանապատուութեան նետուած այս նախատինքէն։

Երեւոյթ մըն է այս, հանդէպ որուն չեմ կրնար ըմբռնել որ չընդվզի ու պաշտպանող անցնի Թուրքը թէ Հայը, Արաբը թէ Յոյնը, հրապարակագիրը, թէ պետական պաշտօնեան, օսմանցին թէ գաղափարական մարդը։

Կոչ ձե՛զ, բոլոր օսմանցի հրապարակագիրներ, միահամուռ ջանքով ազդու բողոքի, արդար ցասումի ճամբով օսմանցիութեան, մեր հայրենասիրութեան, մարդկային արժանապատուութեան քսուած այս մուրը սրբել տուէք։

Կոչ ձե՛զ, հայրենիքի պաշտպան սիրասուն զաւակներ, զգացէք թէ այս կերպ վերաբերումը վիրաւորանք մըն է ձեզ մարդկային արժանապատուութեան տեսակէտին և արդարօրէն պահանջելու կլլէք այն որ ձեր իրաւունքն է. հերիք եղաւ որ համիտեան բռնակալութեան օրով մարդասպաններու, կամայական արտաքսումներու դարձած՝ եղաք այնպէս ինչպէս որ պետական մարդոց բարի կամ չար կամեցողութիւնը կ՚ուզէր, ու ատոր իբր հետեւանք շատ անգամ ստիպուած եղաք [illegible] զաւաճանելու, քմահաճոյքին թէ ապահովութեան սպասարկելու։

[illegible] տապալած է արդէն։

Պատեհութիւնն է տիրանալու բոլոր այն քաղաքական կալուածներուն որ ձերն են, որ ձերը պէտք է ըլլայ։

Վերածնութեան ճամբուն մէջ ենք։

Կործանեցէք ձեզ կապող շղթաները, [illegible] գաղափարները, մարդկային [illegible] սահմանուած հանգրուաններ արշաւեցէք։

Ձեզի հետ են ձեզ սիրողները։

Ձեզի հետ են հայրենիքը սիրողները։

Բերա ՋՕՀՐԱՊ-ՆՈՒՐՕՆ

ԱՐՏԱՔԻՆ

ՍԹՈՒԼԻԲԻՆԻ ՄԱՀԸ

Քիէվէն կը հեռագրեն թէ հանգանակութիւն մը բացուած է տեղւոյն մէջ յիշատակարան մը կանգնելու համար ի յիշատակ հանգուցեալ վարչապետին։ Քաղաքապետական խորհուրդը 10,000 ռուբլի առաջարկած է։ Սթոլիպինի պիտի դրուի այն փողոցին անունը, ուր մեռած է Ռուսիոյ նախարարապետը։ Նոյնպէս այն հիւանդանոցը, ուր դարմանուած էր ան, յուշարար տախտակ մը պիտի ունենայ։ Կատարուած զննութեամբ հաստատուած է որ Սթոլիպինը վիրաւորող գնդակը թունաւորուած չէր։ Զար Ալեքսանդր Նեվսքի պատուանշանը տուած է Քիէվի կուսակալին։

⁂ Մահափորձին հեղինակ Պաղրովի հայրը ձերբակալուած է սահմանագլխին վրայ։ Պաղրով անուն բժիշկ մը Պաքուի մէջ ձերբակալուած է։ Քիէվի նահանգ. ոստիկանապետը լրագիրներուն ուղղուած գրութեամբ մը կը յայտարարէ թէ սխալ է այն լուրը, որուն համաձայն, ինք Պաղրովի տուած ըլլայ հրաւէրը։

⁂ Զրոյց կը շրջի թէ Պաղրով մեղսակիցներ ունի։ Սթոլիպինի եղբայրը յայտարարած է թէ վարչապետը տեղեկութիւն չունէր իրեն դէմ ծրագրուած մահափորձին։

⁂ Զար ծիրանի ծաղիկներէ շինուած պսակ մը դնել տուած է Սթոլիպինի դագաղին վրայ։ Իր յայտնած փափաքին վրայ, հանգուցեալ վարչապետը Քիէվի մէջ պիտի թաղուի։ Կայսեր հրամանով՝ Սթոլիպինը պիտի թաղուի Բէչէրսքի վանքին մէջ։ Զար հրամանագիր մը ուղղելով Քիէվի ժողովրդեան, իր անկեղծ շնորհակալութիւնները յայտնած է իրեն եղած ջերմագին ընդունելութեան և իր ժամանման առթիւ հայրենիքին ու գահուն հանդէպ ցոյց տուած հաւատարմութեան համար։ Կայսրը կ՚ըսէ թէ իր զգացած մեծ ուրախութիւնը խանգարուած է իր հաւատարիմ ծառան եղող Սթոլիպինի վրայ եղած մահափորձով, ծառայ մը որ [illegible] կատարած է իր պարտականութիւնը։ Ամբողջ բնակչութիւնը պարսաւած է մահափորձը և անոր կողմէ եղած ցոյցերը սա համոզումը ներշնչած են Զարին թէ անիկա զայրոյթ և խոր վիշտ կը զգայ այդ առթիւ։

10,000 ՂՐՇ. ՊԱՐԳԵՒ

Այն անձին որ կարենայ հաստատել թէ Օսման Զատէ Ճէմալէտտին էֆ.ի վաճառուած Սէվմաթիի կարագը, կաթով Թարխանան, ոչխարի ընտիր միսով պատրաստուած երշիկը և ամէն տեսակ ընտիր կարագները կեղծուած են։

Կ. Պոլիս, Պալըք Փազար թիւ 80 փուռան քովը։ 84

ՆԵՐՔԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ՍՈՒԼԹԱՆԸ ԵՒ ԻՐ ՔԱՂԱՔԱԿԱՆՈՒԹԻՒՆԸ

ԹԷ ԻՆՉՈ՞Ւ ՀԱՄԱՐ ՅՈՒՍԱԼԻՑ ԵՄ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ԱՊԱԳԱՅԻ ՄԱՍԻՆ

Անգլիացի ծանօթ հրապարակագիր և «Ռիվիու օֆ Ռիվիուս»ի խմբագրապետ Պ. Ուիլիէմ Սթէտ, որ երկու ամիս առաջ Պոլիս եկած էր, երկրին քաղաքական կացութիւնը ուսումնասիրելու համար, հետեւեալ խիստ շահագրգռական ուսումնասիրութիւնը հրատարակած է. «Կ. Պոլիս գացի մօտի վհատած տրամադրութեամբ մը։ Յօդուած մը կը վերապահեմ հանկէ, ոչ թէ յայտնապէս, այլ սա ամուր խորհուրդին վրայ յենած թէ օսմ. կայսրութիւնը ոչ միայն իր ներկայ տագնապը պիտի անցընէ այլ և նոր պատմութեան մը պիտի կոխէ կեանքի հետ, և սակայն ոչ թէ ի փոյթ այլ ի մեծ չափ իր զօրացներուն։ Մէկ ամիս միայն մնացի Թուրքիոյ մէջ։ Բայց բժիշկ մը պէտք չունի ամբողջ կեանքը հիւանդին հետ անցընելու հիւանդութեան ախտանիշները հասկնալու կամ դարման մը կազմելու համար թէ ինչ լաւագոյն միջոց ի գործ դնելու է, հիւանդը բուժելու համար։ Իմ տեղեկագիրս պատրաստելու երկարատեւ խորհրդակցութիւններ կատարեցի հիւանդ մարդուն նայող բժիշկներուն հետ։ Հոս առաջ պիտի բերեմ գլխաւորագոյն յայտնի պատճառները և այն կողմութիւնները որոնց վրայ հիմնուած են այդ պատճառներս։ Առանց թշնամական ոգիի կը գրեմ այս տողերը։ Պատրաստ եմ ամէն ճշմարտութիւն ընդունելու։ Իմ ուսումնասիրութիւնս հեղինակաւոր կը նկատեմ միայն սա պատճառաւ որ տեղւոյն վրայ բրած եմ դատումներս, իբր անգլիացի դիտող մը, որ իր հետազօտութեան մէջ բնաւ զգացումով չէ պատած իր նախապաշարումները և ազգայնամոլութիւնը։ Երիտասարդական հոսանքը մէջ արեւելքի քաղաքական գործերու մասին Կոպտէնի աշակերտը եղած եմ նախ, իսկ 1896ին՝ Կլատսթոնի աշակերտը։ Կրնամ ուրեմն մեղքերն ըսել իմ վրաս, բայց ոչ ոք կրնայ երբեք զարմել թէ տարապարտ հակում մը ունիմ Թուրքիոյ ի նպաստ։ Ամբողջ երկիրը կ՚ուզէ մարդ մը և քաղաքականութիւն մը։ Իրաւ է որ, այդ եզրակացութեանց յանգելու յոյս չունէի. կը խոստովանիմ այդպէս ըլլալը։ Կարծեմ հիմա զօրմանքով պիտի ընդունէին այդ եզրակացութիւնները, ու կարգ մը շրջանակներու մէջ պիտի ծիծաղին և նոյն իսկ պիտի արհամարհեն։ Կ՚ընդունիմ որ այդ մասին կը գտնուիմ այն կացութեան մէջ, ուր կը գտնուէր Աթենաս ուխտաւորի դէմ։ Կրնայ ըլլալ որ իմ յոյսերս անհիմն նկատուին։ Գիտեմ թէ կարգ մը առարկութիւններ պիտի ընեն սպրդելու քաղաքականութեանս դէմ, ըսելով թէ չպիտի յաջողի։ Բայց ես պայման կը գտնեմ այդ ուղղութիւնը, և առանց յապաղելու, պիտի պարզեմ գլխաւորագոյն պատճառները։ Նախ անկեղծօրէն պիտի խոստովանիմ ներկայացած դժուարութիւնները։ Սուլթանը ատելիքեան մարդ մըն է, իր կեանքին 67 տարիներէն 30ը անցուցած է ճմլիչ բանտարկեալի մը պէս տեսական հսկողութեան մը ներքեւ։ Ոչ մէկ մարդ, առանց կորսնցնելու իր ոյժէն մաս մը, չի կրնար երկար ատեն գտնուիլ զնդան մը կամ պալատ մը մէջ մնալ։ Երեք ամիս միայն մնացած եմ Հօլօուէյի բանտին մէջ, բայց ելլելէս հազիւ ամիս մը ետքը բաւական ուժ վերստացայ, յառաջացող շոգեկառքէ մը ցատկելու համար։ Սուլթանը ճիշդ 30 տարի այս դրութեան ենթարկուեցաւ։ Իրական կեանքէն երկար ատեն հեռացած ըլլալով կրնայ ըլլալ որ իր մտաւոր կարողութիւնը և ուղեղը ծիւրած ըլլան։ Ռուզվէլթի մը առոյգ, աշխոյժ, և անվեհեր բնաւորութիւնը չունի ան։ Տակաւին ինքզինքը գտած չէ։ Կորովի Սուլթան մը չի համարուիր։ Իր նկարագիրը գործէն աւելի հայեցողութեան հակամէտ է։ Միսթիքական անուրջներու անձնատուր եղած է։ Իր առողջական դէջ վիճակին վրայ շրջած չարագուշակ զրոյցները, որոնք կը հերքուին միշտ, սա ցաւալի ապացուցութիւնը կը ձգեն որ անոր կեանքը աւելի մեծ արժէք մը չունի քան ապահովագրական ընկերութեան մը ինքզինքը ապահովագրել տուած անձի մը կեանքը։ Անկեղծ բրտութեամբ մը, Սուլթանը կը համարուի տկար ծերուկ մը, որ ո՛չ իր իմացականութեամբ, ո՛չ կոչումով, ոչ ալ կորովի ոգիովը նշանաւոր է, այլ տարիքը առած և տկարակամ անձ մը, Ժէօն-Թիւրքերու ձեռքերուն մէջ պարզ պուպրիկ մը։ Իրենց յեղափոխութիւնը յաջողցնելու համար զայն բարձրացուցած են գահի մը վրայ. ուրիշ մը նստեցնելու պատրաստ էին բոլորովին, եթէ երբեք ան դադրէր կակուղ մեղրամոմ մը ըլլալէ։ Գիտեմ թէ այդ ամէնը կ՚ըսեն օրուան Սուլթանին վրայ, և ինքն ալ պիտի խոստովանի թէ այդ դատումներուն մեծ մասը ճիշդ է։ Սակայն հանդերձ ամբողջ ճշմարտութիւնը սա չէ, և նոյնիսկ անոր էական մասը չկազմեր։ Ճիշդ է որ Մէհմէտ Ե. Մեծն Պետրոս մը կամ Մահմուտ Բ. մը չէ, ճիշդ է որ բաւական յառաջացած տարիք մը ունի և բանտարկութեան ատեն կեանքին մեծ մասը արաբ միսթիքականները ուսումնասիրելով անցուցած է քան թէ իր ներշնչումը փնտռած է «կապոյտ տետրակ»ներու և պետական թուղթերու մէջ։ Սա ալ ստոյգ է որ առողջական վիճակը լաւագոյն չէ. նոյնպէս անժխտելի է թէ գահ բարձրացած է զինուորական յեղափոխութեամբ մը, որ Ժէօն-Թիւրքերու կողմէ շահագործուեցաւ Սահմանադրութեան ի նպաստ։ Սակայն հանդերձ, իմ ուղղագոյն համոզումիս վրայ կը մնամ, ըսելով թէ այս միջոցիս Սուլթանը կացութեան մարդն է։ Ան միջակ ապագայի մը յոյսը սա պատճառութեան վրայ հիմնուած է թէ ճարտար ու արի նախարարներ կրնան աջակցիլ այն քաղաքականութեան, զոր լաւագոյնը կը նկատեն օսմ. կայսրութեան պահպանութեան ու յարատեւութեան համար։ (Շար.)

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼՍՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Ափրիկեան Տրիպոլսոյ քաղաքապետութեան նախագահը և տեղւոյն երեւելիներէն ոմանք սա հեռագիրը ուղղած են Թուրք թերթի մը. «Տրիպոլսեցիները դարերէ ի վեր Սուլթանութեան և Խալիֆայութեան կապուած ըլլալով ուղղակի, հաստատապէս որոշած են այդ կապակցութեան վրայ եղած ամէն յարձակում հեռացնելու, քանի որ այդ կապակցութիւնը իրենց կեանքէն աւելի թանկագին կը նկատեն։ Տրիպոլսեցիները կառավարութենէն կը պահանջեն որ ան Ափրիկեան Տրիպոլսոյ պաշտպանութեամբ զբաղի, որ այնքան երկար վրայ ձգուած է, և ապահովէ նահանգին դէթ մէկ տարուան արմտիքը։ Ասկէ զատ, կառավարութիւնը կը հրաւիրեն եւրոպական առանձնաշնորհումներ չտալու Իտալացիներուն։ Թէեւ բնակիչները որոշած էին առեւտրական և ելմտական պոյքոթ հռչակել Իտալիոյ դէմ, սակայն այդ ծրագիրը մէկդի դրուած է, կառավարութեան գործը չխանգարելու համար։ Ի վերջոյ Տրիպոլսեցիները կը յայտարարեն թէ երդում ըրած են խմբովին իրենց արեան վերջին կաթիլը զոհելու, երկիրը պաշտպանելու համար»։

⁂ Թուրք թերթի մը ըսածին նայելով, Ափրիկեան Տրիպոլսեցիները որոշած էին բողոքի միթինկ մը գումարել իտալական մամուլին մղած պայքարին դէմ, սակայն կուսակալին փոխանորդը չէ թոյլատրած, առարկելով թէ իտալական կառավարութիւնը համաձայնութիւն չի յայտներ իր մամուլին գործածած լեզուին

Պ. ՍԹՕԼԻՊԻՆԻ ՄԱՀԸ

Ռուսիոյ վարչապետին սպանութեան առթիւ եպարքոս և արտաքին գործոց նախարար Հագգը փաշայի կողմէ ռուս կառավարութեան ուղղուած ցաւակցական հեռագրին ի պատասխան Ռուսիոյ արտաքին գործոց նախարարութեան վարիչ Պ. Նէրաթոֆ սա պատասխանը յղած է. «Վարչապետին մահուան առթիւ օսմ. կառավարութեան կողմէ յայտնուած ցաւակցութեան համար կը փութամ կայսերական կառավարութեան անկեղծ շնորհակալութիւնները յայտնել Ձեր Բարձրապատուութեան։ Անձնական անկեղծ շնորհակալութիւններս ալ կը կցեմ։»

⁂ Պետերսպուրկի օսմ. դեսպան Թիւրխան փաշա արտաքին գործոց պաշտօնատունը երթալով Պ. Սթօլիպինի մահուան առթիւ օսմ. կառավարութեան ցաւակցութիւնները յայտնած է Պ. Նէրաթոֆի։

ՔՈԼԵՐԱՆ

Առողջապահական Խորհուրդի որոշումով, Իզմիրի և Սիլիվրիի «բանալիր»ները արգիլուած են քոլերայի պատճառաւ։

⁂ Սեպտ. 6էն քոլերայի ոչ մէկ դէպք չէ պատահած Սելանիկի մէջ։ Հինգ օրէ ի վեր Տիարպէքիրի մէջ ալ քոլերայի ոեւէ դէպք չկայ։

ԸՆԴՀ. ՆԵՐՈՒՄ

«Եէնի Կազէթա»ի ըսածին համաձայն, կառավարութիւնը վերջնապէս որոշած է ընդհանուր ներում շնորհել 1909ի ռէաքսիոնէրական շարժումին յետոյ վարչական եղանակով աքսորուած քաղաքական դատապարտեալներուն։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԱՆԱՏՕԼՈՒԻ ՄԷՋ

Թուրք թերթ մը կ՚ըսէ թէ Վանայ նահանգին մէջ անդորրութիւնը վերահաստատուած է։ [illegible] Սպահի-Գասըր էֆ. և Սէլիմ Թահա Վան կանչուած են։ Կուսակալը կառավարութեան կողմէ պաշտօն առած է զանոնք հաշտեցնելու։ Ուրիշ թուրք թերթ մըն ալ կ՚ըսէ թէ գրգռութիւնը կը շարունակէ։

ԿՐԵՏԱԿԱՆ ԽՆԴԻՐԸ

Անգլիական դեսպանը վերջին անգամ Բ. Դրան գրաւոր զեկուցում մը յանձնած ատեն յայտարարած է որ պաշտպան տէրութիւնները պատեհ առթիւ նկատի պիտի առնեն օսմ. կառավարութեան պահանջումները, կրետական խնդիրը վերջնական կերպով լուծելու համար։ «Սթանպուլ» կ՚ըսէ թէ Բ. Դուռը նոր ծանուցագիր մը ուղղելով տէրութեանց, խնդրին վերջնական կարգադրութիւնը խնդրած է։ Այդ ծանուցագիրը շաբաթ մը առաջ յանձնուած է։ Կրետէի բարձր գոմիսէրին ալ պիտի զեկուցուի թէ իր պաշտօնը չպիտի վերանորոգուի։

ՁԷՔԻ ՊԷՅԻ ՍՊԱՆՈՒԹԵԱՆ ԴԱՏԸ

Այսօր Եղեռնադատ Ատեանին առջեւ տեղի ունեցաւ Ձէքի պէյի սպանութեան դատը։ Ժողովրդեան մեծ բազմութիւն ներկայ էր։ Ամբաստանեալ Նազըմի և Ահմէտի փաստաբանն էր Սապահատտին Ֆէրիտ պէյ։ Անձնական դատախազին փաստաբան Նաճի պէյ պահանջեց դատը յետաձգել, առարկելով թէ ամբաստանեալներուն պաշտպան փաստաբաններէն մէկը՝ Իսմայիլ Հագգը պէյ բացակայ էր։ Ընդհ. դատախազը և անձնական դատախազին փաստաբանը պատասխանեցին թէ բաւարար պատճառ մը չէր ասի։ Ցետոյ միաձայնութեամբ որոշուեցաւ դատը շարունակել։ Ամբաստանագրին ընթերցումէն յետոյ ամբաստանեալները հարցաքննուեցան։ Ահմէտ ուրացաւ յուլիս 10ի գիշերը Ձէքի պէյը սպաննած ըլլալը։ Իր նախնական հարցաքննութիւններուն հետ հակասած ըլլալով՝ նախագահը ատոր պատճառը հարցուց։ Ահմէտ ըսաւ որ կրնար անճիշդ բաներ ըսած ըլլալ շատ մը անձերու կողմէ հարցաքննուած ըլլալուն համար։ Դատը յետաձգուեցաւ սեպտ. 26ին։ Ամբաստանեալները անփոյթ և ժպտուն երեւոյթ մը ունէին։

ՀՐՈՍԱԽՈՒՄԲԵՐՈՒՆ ԴԷՄ

Պատերազմական նախարարութիւնը որոշած է Սելանիկի, Մանասթըրի և Գոսովայի նահանգներուն մէջ 1,000ական հոգինոց շրջուն վաշտեր կազմել ոստիկան-զինուորներէ, պուլկար և հելլէն հրոսախումբերուն դէմ կռուելու համար։

ԳԱՊՐԻԷԼ ԷՖ. ՆՈՐԱԴՈՒՆԿԵԱՆ

Թուրք շրջանակներուն մէջ կը կարծուի թէ երկիրը արտաքին քաղաքականութեան տեսակէտով դժուարին կացութեան մատնուած ըլլալուն, արտաքին գործոց նախարարութիւնը պիտի յանձնուի ծերակուտական Գապրիէլ էֆ. Նորատունկեանի, որ նոր դարձած է Եւրոպայէն։

ՃԱՎԻՏ ՊԷՅ ՄԷՔՔԷ Կ՚ԵՐԹԱՅ

Սելանիկի երեսփոխան և ելմտական նախորդ նախարար Ճավիտ պէյ Հիճազ կողմերը բանախօսութիւններ ընելու և Մէքքէ այցելելու համար Պայրամէն յետոյ ճամբայ պիտի ելլէ, ինչպէս մտադրութիւն յայտնած է իր անձնական մէկ նամակին մէջ։

ՆԱԽԱՐԱՐԱՑ ԽՈՐՀՈՒՐԴԸ

Նախարարաց Խորհուրդը այսօր օրուան նիստին մէջ երկրին ներքին և արտաքին քաղաքականութեան վրայ երկար խորհրդակցութիւններ կատարեց։ Խորհուրդը նոյնպէս զբաղեցաւ ելմտացոյցի խնդրով և սա եզրակացութեան յանգեցաւ թէ անկարելի է 100,000 ոսկիէն աւելի զեղչել պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցէն։ Ցետոյ կրետական խնդրին առթիւ տրուելիք պատասխանին վրայ խորհրդակցութիւններ եղան։ Զինուորական միջոցներ անօրինեցան Անատոլուի արեւելեան նահանգներու կացութեան և Ափրիկեան Տրիպոլսոյ զինուորական կազմակերպութեան մասին։

ՆՈՐ ԵԼՄՏԱՑՈՅՑԸ

1328ի ելմտացոյցին մէջ կայս. եկամուտներու յատկացուած է 50,348,000 ոսկ., Երեսփ. Ժողովին՝ 21,871,000 Հանր. Պարտքին՝ 1,183,216,000։ Միւս պաշտօնատանց ելմտացոյցները որոշուած են արդէն, ինչպէս գրեցինք անցեալ օր։ Կը մնայ պատերազմական նախարարութեան ելմտացոյցը. ան ալ քիչ ատենէն պիտի ձգուի, որով ընդհ. ելմտացոյցը պատրաստուած կ՚ըլլայ։

ԹՂԹԱՏԱՐԱԿԱՆ ՆԱԽԱՁԵՌՆՈՒԹԻՒՆԸ

Թղթատարական և հեռագրական նախարարութիւնը սկսած է գործադրել այն օրինագիծը, որ վերջերս ընդունուած էր։ Նախարար Սթամպուլեան էֆ. թղթատարական գործերու բարւոքման և գինը զեղչելու մասին օրինագիծ մը պատրաստելու վրայ է։ Հեռագիրներու գինը զեղչելու մասին շինուած օրինագիծը Պետական Խորհուրդին կողմէ կը քննուի։ Ուրիշ կարգ մը օրինագիծեր ալ կը պատրաստուին։

ՕՐՈՒԱՆ ԴԷՊՔԵՐ

ԱՆՁՆԱՍՊԱՆՈՒԹԻՒՆ. — Հանգստեան կոչուած գնդապետ Իզզէթ պէյի զաւակը Նամըգ պէյ, որ Գասըմփաշայի մէջ մաքսատան պաշտօնեայ էր, առջի օր ռէվօլվէրով անձնասպան եղաւ։ Զանազան պատճառներու կը վերագրուի այդ յուսահատական արարքը։ Ոմանք կ՚ըսեն թէ հրեայ աղջկան մը սիրահարած էր. ուրիշներ կը կարծեն թէ 50 ոսկիի [illegible]։ Նոյնպէս կ՚ըսուի թէ [illegible] համար անձնասպան եղած է։

ԾՈՎԱՄՈՅՆ ՏՂԱՆ. — [illegible] Փաշա բնակող յոյն տղայ մը հինգ օրէ ի վեր անհետացած էր։ Այսօր խեղճ տղուն դիակը գտնուեցաւ կամուրջին տակ։ 7-8 տարու տղայ մըն էր։

ՀՐԴԵՀԻՉ ԹՐՔՈՒՀԻՆ. — Խատիճէ անուն թրքուհի մը ձերբակալուեցաւ որ Ջպուզլիի մէջ Վասիֆի պահեստներու հրամանատարին բնակարանը կրակի տալ փորձած էր վրէժխնդրութեան համար։

ՅԱՆԿԱՐԾԱՄԱՀ. — Այսօր Թէքէ Պաշի ճաշարանի մը մէջ աշխատող գործաւոր մը յանկարծամահ եղաւ [illegible] խզման հետեւանքով։

ԱՐԵՒԵԼՔԻ ԹԵՐԹՕՆԸ 128

ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ ԵՒ ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ

ՀԵՂԻՆԱԿ՝ ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

ԵՐԿՐՈՐԴ ՄԱՍ

ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ ԵՒ ՃԻԱ ՓԱՇԱ

ԳԼՈՒԽ ԺԲ.

Անգլիացին երբ պալատ հասաւ, իսկոյն զինքը կոչեցին Իզզէթ փաշայի քով որ անհամբեր իրեն կը սպասէր։

— Ի՞նչ լուր, կրցա՞ք հետք մը գտնել, հարցուց փաշան վրդոված դէմքով մը։

— Ափսո՛ս, պատասխանեց գաղտնի ոստիկանը յուսահատ երեւոյթով մը, անկարելի եղաւ ինծի ամենափոքր հետք մը գտնել որուն շնորհիւ կարելի ըլլար այս առեղծուածը լուծել։

— Բայց մեր վեհափառ տէրը ամբողջ յոյսը ձեր վրայ դրած է և ժամերէ ի վեր անհամբեր ձեր գալստեան կը սպասէ։

— Կը ցաւիմ որ այս անգամ չպիտի կրնամ օգտակար ըլլալ Սուլթանին։

— Գոնէ ի՞նչ կարծիք կազմեցիք այս յանդուգն արարքին մասին,

— Նոր կարծիք մը չկազմեցի, միայն թէ՝ ա՛լ աւելի հաստատուեցայ այն կարծիքիս մէջ զոր հոս գալէս քիչ ետքը կազմած էի, այսինքն թէ՝ գաղտնի կազմակերպութիւնը շատ զօրաւոր արմատներ ունի նոյն իսկ Եըլտըզի պալատին մէջ և թէ շատ զգուշութեամբ պէտք է վարուիլ...։

— Ի՞նչ կը հասկնաք զգուշութեամբ վարուիլ ըսելով։

— Պարզապէս բան կ՚ուզեմ թէ՝ իրենց դէմ հալածանքը պէտք չէ ծայրայեղութեան մղել... երեւակայեցէ՛ք թէ այդ մարդիկը, եթէ ուզէին, փոխանակ դաշոյնը Սուլթանին քով դնելու կրնային անոր սիրտը մխել, քանի որ կրցած էին, քնացած միջոցին, մինչեւ քովը մտնել... հետեւաբար նոյն իսկ Սուլթանին անձնական ապահովութիւնը կը պահանջէ որ՝ ժամանակ մը գոնէ՝ մեղմ ընթացք մը բռնուի անոնց հանդէպ, մինչեւ որ կարելի ըլլայ երեւան հանել Եըլտըզի մէջ իրենց մեղսակիցները։

— Ուրեմն խորհուրդ կու տաք որ տեղի՞ տանք այդ եղեռնագործներուն առջեւ....։

— Բնաւ երբեք, պատասխանեց Մաք Լայն, այլ միայն կը կարծեմ որ լաւագոյն է անօգուտ խստութիւններու չդիմել։

— Բայց ի՞նչ դիրք պէտք է բռնենք հիմա ձերբակալուած չորս անձերու մասին... իրենցմէ ներո՞ւմ խնդրենք և ազա՞տ թողունք որպէսզի իրենց ոճիրները անպատիժ շարունակեն... բայց անկարելի բան է ատիկա...։ ատիկա Սուլթանական իշխանութեան ժխտումը ըսել է։

— Ես երբեք այդպիսի բան մը չըսի կարծեմ, ըսաւ Անգլիացին ամենայն հանգարտութեամբ, և նոյն իսկ գաղտնի քոմիթէն ալ կ՚երեւայ որ այդպիսի յաւակնութիւն մը չունի... յիշեցէ՛ք Սուլթանի սեղանին քով դրուած սպառնական տոմսակին խօսքերը. «Եթէ երբեք չորս ձերբակալուած անձերուն կեանքին դպչիս, եթէ երբեք զանոնք չարչարանքներու և տանջանքներու ենթարկել տաս, քու մահդ անխուսափելի է։» Ահա՛ տոմսակին մէջ պարունակուած սպառնալիքը։ Ինչպէս կը տեսնէք՝ երկու բան պահանջուած կը ներկայացնեն. Ա. իրենց ընկերները մահուան չենթարկել. Բ. զանոնք չտանջել։ Ազատ արձակելու խօսք չի կայ տոմսակին մէջ։ Ընդունեցէ՛ք որ այդ գաղտնի կազմակերպութիւնը հակառակ իր զօրութեան՝ շատ համեստ է իր պահանջումներուն մէջ։ Եւ չմոռնամ աւելցնելու որ իրենց ըրած պահանջումները շատ ալ օրինական են, որովհետեւ քաղաքական յանցաւորները, նոյն իսկ եթէ ոճիր գործեն, ո՛չ մէկ քաղաքակիրթ երկրի մէջ մահուան պատիժ կը կրեն, նոյնպէս յանցաւորները տանջանքի ենթարկելը բարբարոս սովորութիւն մըն է որ այլեւս վերցած է ամէն տեղ։ Այսպէս ուրեմն, ես կը կարծեմ որ այս չորս անձերը կրնաք բանտարկութեամբ կամ աքսորով պատժել, առանց ձեր վրայ հրաւիրելու գաղտնի կազմակերպութեան սպառնալիքները։

Մաք Լայն լռեց։ Իզզէթ փաշա բաւական ժամանակ մտածկոտ մնաց. յետոյ ըսաւ.

— Կարծեմ իրաւունք ունիք, այս մասին պիտի խօսիմ մեր վեհափառ տիրոջ և պիտի ջանամ որ խնդիրը ժամ առաջ վերջ մը գտնէ, որովհետեւ ես իսկ ինքզինքս ապահովութեան մէջ չեմ զգար կոր։

— Եւ ո՛չ ալ ես, աւելցուց Անգլիացին, և նոյն իսկ պիտի խնդրեմ Սուլթանէն որ այլեւս իմ պաշտօնս աւարտած նկատելով, հրաժեշտ տայ մեկնելու... այժմ ձեր թշնամիները որոշապէս կը ճանչնաք, գիտէք որ անոնք հասարակ ոճրագործներ չեն, այլ յեղափոխականներ որոնք քաղաքական նպատակի մը կը ձգտին, գիտէք նաեւ որ անոնք բազմաթիւ են և շատ ալ զօրաւոր. ա՛լ ասկէ ետքը ձեզի կ՚իյնայ անոնց մասին ձեր բռնելիք ուղղութեան համար որոշում մը տալը։ Գաղտնի ոստիկանը, մանաւանդ օտարազգի գաղտնի ոստիկան մը որ ո՛չ թէ միայն դրամի համար՝ այլ նաեւ համոզումով կը գործէ, այս խնդիրներուն մէջ գործ չունի։

— Ներեցէ՛ք որ վերջին ծառայութիւն մըն ալ խնդրեմ ձենէ, պատասխանեց Սուլթանին սիրական քարտուղարը. մեր վեհափառ տէրը, ինչպէս ըսի քիչ մը առաջ, անհամբեր ձեր գալուն կը սպասէր. ուստի կը խնդրեմ որ հիմա միասին իր քով երթանք և իրեն կրկնէք ինչ որ այժմ հոս ըսիք։ Ձեր խօսքերը մեծ կշիռ կրնան ունենալ և կը դիւրացնեն մեր դիմումը։

— Պատրաստ եմ ձեզ ընկերանալու։

Իզզէթ փաշա Մաք Լայնի հետ խոհուն ճամբայ ելաւ դէպի Ապտիւլ Համիտի յարկաբաժինը։ Սուլթանը արդարեւ մեծ անհամբերութեամբ կը սպասէր Անգլիացիին վերադարձին, վստահ ըլլալով որ անիկա իր սովորական ճարպիկութեամբը գտած պիտի ըլլար հետք մը որով թերեւս դաւադրին գաղտնիքը պիտի լուծուէր։

Երբ իր ակնկալութեանց ի դերեւ ելլելը լսեց, Ապտիւլ Համիտ խորին թախծութեան մը մէջ ինկաւ.

(Շարունակելի)

ԱԶԳԱՅԻՆ ԿԵԱՆՔԸ

ԿԻԼԻԿԻՈՅ Ս. ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԸ

Կիլիկիոյ Ս. Կաթողիկոսը որ Թեմական այցելութեան ելած էր, վերադարձած է Ատանա և մեծ պատւով ընդունուելով առաջնորդուեր է տեղւոյն Առաջնորդարանը։ Կուսակալ Մուամմէր պէյ այցելեր է Ս. Կաթողիկոսին, որ փոխադարձ այցելութիւն տուեր է։

⁂ Կաթողիկոսը վերադարձին՝ ճամբուն վրայ, հանդիպեր է նաեւ Նիւզէ և հոն Հայոց և հայ-բողոքականներու եկեղեցիին մէջ քարոզեր է։ Նոյնպէս յատուկ հրաւէրով քարոզեր է յունաց եկեղեցիին մէջ, խուռն բազմութեան մը ներկայութեան։

⁂ Ատանայի առաջն. տեղապահ Ներսէս եպս. օդափոխութեան համար Պէյրութ մեկներ է, առժամեայ փոխ-առաջնորդ կարգելով տեղւոյն Վահան քահանան։ Սակայն, կըսէ տեղւոյն հայատառ և Թուրքերէն լեզուով հրատարակուող «Ատանա» թերթը, Ներսէս եպս. մեկնած միջոցին յայտներ է կուսակալին թէ՝ իր փոխանորդը միայն խնդիրները պիտի ներկայացնէ կուսակալութեան, իսկ «Իտարէ Մէճլիսին» մէջ իր տեղը նստելու իրաւունք չպիտի ունենայ։ «Ատանա» այս մասին դիտողութիւն կ'ընէ։

ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ՅԱՆՁՆԱԺՈՂՈՎԸ

Խառն Ժողովի առջի օրուան նիստին մէջ Գրիգոր Զօհրապ, իբրեւ անդամ միջազգային յանձնաժողովին, մանրամասն տեղեկութիւններ հաղորդեց յանձնաժողովին աշխատութիւններուն, մանաւանդ ապահովութեան խնդրոյն մասին ունեցած տեսակէտին նկատմամբ։ Ժողովը յետ խորհրդակցութեան համամիտ գտնուեցաւ միայն այն տեսակէտին որ միւս հոգեւոր պետերուն հետ տեղապահն ալ դիմում ընէ կառավարութեան և տեղեկանայ հարստահարութեանց վերաբերեալ Թագրիրներուն մասին եղած կարգադրութիւնները։

ԹՈՐԳՈՄԵԱՆԱԿԱՆՆԵՐԸ ԿԸ ՄԵԿՆԻՆ

Ինչպէս յայտնի Թորգոմեան Պոլիս գտնուող կարգ մը վարդապետներ Հռոմ հրաւիրուած էր եպիսկոպոս ձեռնադրելու և Սինոդ գումարելու համար։ Հրաւիրուած վարդապետներէն ոմանք մերժած էին երթալ. իսկ Թորգոմեանականներ՝ Ոսքեան (Ռակերեանէն), Պաղտասարեան (Լենկլերէն) և Թօփուզեան (Պրուսայէն) երէկ Մեսաժըրիի Սէնէկալ շոգենաւով Նափոլի մեկնեցան՝ անկէ Հռոմ երթալու համար։

ԱԿՆԱՅ ՎԻՃԱԿԸ

Անցեալ շաբթու Պոլսոյ մէջ լրոյց կը շրջէր թէ՝ Ակնայ և շրջականներու մէջ անդորրութիւնը խանգարուած է և խռովութիւններ ծագած են։ Թէեւ այս մասին Պատրիարքարանը ո և է լուր չկայ, բայց երէկուան Թուրքերէն թերթերուն մէջ հետեւեալ հեռագիրը հրատարակուած է, ստորագրուած Ակնայ իթթիհատ ֆիրքայի նախագահ Իպրահիմ էֆ. ի և հայոց առաջն. փոխանորդ Պետրոս քհ. ի կողմէ։ «Տեղւոյս Թուրքերը և Հայերը լաւ յարաբերութեան մէջ ըլլալով կը վստահեցնենք թէ՝ մտատանջութեան ոեւէ պատճառ չկայ։»

ԿԱԹՈՂԻԿՈՍԱԿԱՆ ՀԱՐՑԸ

Թիֆլիս կը գրեն.— «Ամսոյս 7ին տեղի ունեցաւ Գաւառական Երեսփ. ժողովը, նախագահութեամբ Տ. Պօղոս վրդ. ի և Կաթողիկոսական պատգամաւոր ընտրուեցաւ Պ. Յակոբ-Շաւարշը, որ այս միջոցիս Ռուսիա կը գտնուի։ Ժողովը միաձայնութեամբ մերժեց Օրմանեանի թեկնածութիւնը՝ գերակշռութիւն տալով Դուրեան Սրբազանին.

ԿՈՎԿԱՍԱՀԱՅ ԼՈՒՐԵՐ

Շիրվանզադէ բեմի վերածեր է իր «Նամուս» անուն վէպը. բեմը ձօնուած է Թիֆլիզի քաղաքագլուխ Ա. Ի. Խատիսեանի՝ իբրեւ վէպի ռուսերէն լեզուով թարգմանչի։ Բեմը պատրաստ է և շուտով լոյս կը տեսնէ։

⁂ Մետեխի բանտին մէջ բանտարկուածներու թիւը այս միջոցիս 733ի մօտ է, որոնց 27 հոգին «Դաշնակցական» կուսակցութեան պատկանելու գործով ամբաստանուածներ։ Անոնցմէ շատերը չորս տարիէ աւելի է որ կասկածանքով բանտարկուած են, սակայն ամբաստանագրերը դեռ չեն ստացեր. միայն նախնական քննութեան գործին պատճէնը ստացեր են ու բաղկացած է 6 հատորեայ մեծածաւալ գրքերէ։

⁂ Մոսկուայի յայտնի ռուս հրատարակչական ընկերութիւնը որ թարգմանաբար աժանագին գրքոյկներ կը հրատարակէ օտար հեղինակներէ, վերջերս ձեռնարկեր է նաեւ հայ հեղինակներու հրատարակութեանը՝ ռուսերէն։ Մէկ երկու շաբաթ առաջ լոյս տեսեր է Վրթանէս Փափազեանի պատմուածներու փոքրիկ ժողովածուն, Օր. Ն. Բահաթրեանի թարգմանութեամբ, յաջորդող գրքոյկը պիտի ըլլայ Ա. Ահարոնեանի վիպակներէն և պատկերներէն։ Վ. Փափազեանի հատորը կը սկսի Գ. Իւրիյ Վեսելովսկիի յառաջաբանով, որով հեղինակը փոքրիկ ուսումնասիրութիւն մը կ'ընէ Կովկասահայ նորագոյն գրականութեան մասին և կ'ընդգծէ Փափազեանի տեղը մեր գրականութեան մէջ, հետեւեալ կերպով.— «Մինչեւ վերջին տարիներու ժամանակները,—գրում է Վեսելովսկին, Թրքահայ ժողովուրդի տառապանքը ամենէն աչքի զարնող դերն է խաղացեր հայ գրականութեան մէջ և շատ հեղինակներ, որոնք անձնապէս ազատ են եղեր իրենց հայրենակիցներու վրայ ծանրացած լուծէն. այնուամենայնիւ իրենց սրտագ համարեր են իրենց լուման մասնակցել այն պայքարին մէջ, որ մղուեր է դարաւոր բարբարոսութեան և մարդկային արժանապատուութիւնը ոտնահարողներու դէմ։» Եւ Պ. Վեսելովսկին կը յիշէ ահագին շարքը մեր նորագոյն գրականութեան ռահվիրաներէն՝ մինչեւ մեր օրերը։

⁂ Դերասանուհի Տիկ. Սիրանոյշը օգոստ. 21ին ժամաներ է Թիֆլիզ։ Ինչպէս յայտնի է յառաջիկայ սէզօնին համար հրաւիրուած էր Թիֆլիզի Հայոց Դրամ. Ընկերութեան վարչութեան կողմէ։

⁂ Թիֆլիզի 1911ի նորակոչ զինուորներու թիւը կը հաշուուի 521 երիտասարդ, որոնցմէ 341ը հայ, 13ը հրեայ և 1 մահմետական։

⁂ Ներքին գործոց նախարարը թոյլատրեր է Բագուայաբնակ հայ-բողոքականներուն կազմելու ինքնուրոյն աւետարանական-լութերական առանձին համայնք։

ՊԱՐՍԿԱՀԱՅՈՑ ՎԻՃԱԿԸ

Վինա գիւղէն (Ղարադաղ) կը գրեն «Մշակ»ի.— «Ողան գիւղէն 30ի չափ հայ գիւղացիներ դաշտ գացած էին, խուրձ բերելու։ Յանկարծ 5 զինուած Թուրքեր Ղահրաման խանի ծառաներէն, որոնցմէ մէկը միայն ձիով, կը շրջապատեն հայերը և կ'աշխատին խլել անոնց կենդանիները։ Հայերէն ոչ մէկուն մօտ, բացի մանգաղներէն, զէնք չկար։ Մկրտիչ Գասպարեան, որ քաջ որսորդ մըն էր, սկսեց քաջալերել ընկերները և յարձակեցաւ աւազակներուն վրայ. ընկերները հետեւեցան անոր օրինակին։ Մկրտիչը չարագործներէն մէկուն գլուխը պատռելուն վրայ, աւազակին ընկերները սպաննեցին Մկրտիչը։ Հայերը առնելով Մկրտիչի սպաննուիլը փախան։ Դարձեալ Օգոստ. 4ին Վինա գիւղէն երկու հայեր (Թուրքի անունով) Բաղալ ու Ալլահվերդի՝ Արաքս գետի ափերը կ'երթան իրենց կորուսած եզները փնտռելու։ Գիւղը տուն վերադառնալու ատեն Ջանանլու թրքաբնակ գիւղի մօտ կը հանդիպին Բաղալէն եղող Ողանցի հինգ աղոց, որոնց հետ կը մտնեն գիւղին մէջ իրենց մէկ ծանօթին տունը՝ քիչ մը հանգստանալու համար։ Յանկարծ այն տեղ կը մտնէ Խուդաֆերինի մաքսատան մէջ ծառայող ձիաւոր Հայատեաց իր ազգական Հիւսէյնի հետ և, յայտնելով որ հայերը ծածուկ սահմանը անցածներ են կը խուզարկէ ամէնքն ալ և ինչ որ կայ քովերնին կը կողոպտէ։ Երբ կարգը կը հասնի վերջինեան Ալլահվերդիին, Հայատեացը կը ձգէ գետինը և կ'իյնայ վրան, բայց ընկերը Հիւսէյին իր մաճակով կը զարնէ հայուն գլխուն և յետոյ սուրովը կը սկսի հարուածներ տալ վզին, ուսին և թեւին։ Այս միջոցին գնդակ մըն ալ կ'ուղղեն Ալլահվերդիին որ խեղճ կը մեռնի։

⁂ Թաւրիզեան եղբայրներու անընդհատ դիմումներուն հետեւանքով Թէհրանէն հեռագրական խիստ հրամաններ գացած են Թաւրիզի նահանգապետին՝ պաշտպանելու անոնց կալուածները, բայց աւազակութիւնները կը շարունակուին»։

ՊԱՐՏԱԶԱՆՑ ԵՐԵՍՓՈԽԱՆՆԵՐ

Ազգ. ժողովոյ վերջին նիստէն, առանց բանաւոր պատճառ ունեցած ըլլալնին հաղորդելու, բացակայ գտնուող երեսփոխանաց անունները։— Միքայէլ Աչճեան, Տաճատ Փաշաեան, Աբէլ Երէցեան և Գէորգ Պօզալեան քահանաները և Տեարք՝ Յակոբ Էյուպեան, Տիրան Կիւմիւշկէրտան, Սերոբէ Պէրպէրեան (բ. 3), Զարեհ Տիլկէր (բ. 3), Երուանդ Խօրասան (բ. 3), Սմբատ Փիաթիղեան (բ. 3), Տր. Մալխասեան, Վռամշապուհ Մանուկեան (բ. 3), Տոքթ. Նագուլեան, Բիւզանդ Պօզաճեան, Լեւոն Սեդրաքեան (բ. 3), Թորգոմ Պօյաճեան, Հմայեակ Խօրոսեան, Վահան Սուրէնեան (բ. 3), Բարսեղ Աւետիսեան, Գաբրիէլ Տէմիրճիպաշեան, Խաչիկ Սըվաճեան, Հայկազուն Պէկեան (բ. 3), Սապուհ Իւթիւճեան, Զարմայր Ճշմարտախոսեան, Սողոմոն Տր. Ազարեան, Սրապիոն Ֆընտըքլեան (բ. 3), Տր. Գ. Ճէլալ, Մկրտիչ Մելիքեան (բ. 3), Յակոբ Սթամպոլեան (բ. 3), Աբրահամ Հայրիկեան (բ. 3), Զարեհ Խօրասանճեան։

ՊԱՏԱՐԱԳ

Յառաջիկայ Կիր. Վերափոխման Ս. Խաչի տօնին որ և Տօնախմբութիւնն է Գարակէօմրիւկի փոքր Արմաշու Ս. Աստուածածնայ, այդ առթիւ թաղիս բարեխնամ քարոզիչ Գերաշնորհ Տէր Գրիգորիս Ծայր. Վարդ. Պալաքեան հանձնառեալ է Ս. Պատարագ մատուցանել Ս. Եկեղեցւոյս մէջ և Բանին Կենաց քարոզութեամբ մխիթարել հաւատացեալ ժողովուրդը։

Յաւարտ Ս. Պատարագի հոգեհանգստեան յատուկ պաշտօն պիտի կատարուի Մէլիքշահեան և Շամլեան գերդաստանի ննջեցելոց հոգւոց։ Առաւօտ սկզբնաւորութիւն ժամերգութեան ի ժամ 6.— (Ը. Ե.) սկզբնաւորութիւն Ս. Պատարագի ի ժամ 9.— (Ը. Ե.), երեկոյեան Կարգ Խաչվերացի ի ժամ 3.— (Ը. Ե.)։

ՀԱՅ ԶԻՆՈՒՈՐՆԵՐՈՒ ԳԱՆԳԱՏԸ

Ամենապատիւ Տէր Տ. Վահրամ Սրբազան Մանկունի, Բարձրաշնորհ պատր. տեղապահ Հայոց ի Կ. Պոլիս։

Ամենապատիւ Սրբազան Հայր.

Մենք՝ Բալկրզի զօրանոցներու մէջ գտնուող տեղացի և ոչ-տեղացի հայ և յոյն զինուորներս, յանուն սահմ. հայրենիքին ծառայելու մեր զիրքերուն մէջ ամէն դժուարութեանց, ամէն պատահականութեանց սիրով և համբերատար սրտով կը տանինք՝ համոզուած ըլլալով որ Հայրենիքը հասարակաց է և իրաւունքը հաւասարապէս կը պաշտպանուի սահմ. կարգերու հաստատումով։

Բայց այս մէկ ամսուան միջոցին տեղի ունեցած խոլամտութիւնները զայրոյթ կը պատճառեն մեզի հանդէպ մեր դրացիներուն և ընդդէմ սահմ. կարգերուն, առաջիններուն բաց առաջնումին բանի գործուած անհանդուրժութիւններուն, իսկ երկրորդին՝ անոր տակաւին Շէրիաթի կապերուն մէջ կաշկանդուած մնալուն համար։

Ինչ հեղնութիւն քրիստոնէութեան՝ մեր պաշտած կրօնքին դէմ, երբ Գարա Նաշմազ թրքախառն-յոյն գիւղէն աղջիկ մը հազիւ 9 տարեկան ըլլալուն. կը բռնաբարուի Թուրքի մը կողմէ և 15 տարեկան է ըսելով կ'իսլամացնեն՝ անյայտ թողլով ամէն բողոք և իրաւունքի ձայնը։ Իսկ ասոր ետեւէն քանի մը օր յետոյ Բանտըրմա հայաբնակ գիւղէն ամուսնացած հայ կին մը կ'առեւանգուի մերձակայ Աչութկայ թուրք գիւղացիներուն կողմէ և քանի մը օր իմամին տունը պահուելով կ'իսլամացուի նոյնպէս ի հեճուկս քրիստոնէութեան։

Մենք դէմ չենք ազատ կամքին, մենք դէմ չենք խղճի կրօնային դատարանին գործադրած այն նշանակին երբ արդար ըլլայ, երբ քրիստոնեայ մը իր ազատ կամօք ու համոզմամբ կրօնափոխ ըլլայ. բայց ինչով հաւատանք թէ բռնաբարուած և իմամներուն խրատախօսութեանց մատնուած քրիստոնեայ կին մը իր ազատ համոզմամբ իսլամացած է։

Մենք ստորագրեալ քրիստոնեայ զինուորներս մեր խլամ հայրենակիցներուն կողմէ գործուած այս վայրագութիւններուն դէմ կը բողոքենք. 1. Քրիստոնէութիւնը նախատուած տեսնելով։ 2. Իրաւունքի հաւասարութիւնը բռնաբարուած տեսնելով։ 3. Զինուորութեան ծառայութեան մէջ գտնուելով՝ մեր ետին թողած կիներնուս և աղջիկներնուս պատիւն ու հաւատը, կեանքն ու ազգութիւնը վտանգի մէջ տեսնելով։

Մինչեւ որ վերջակէտ չի դրուի խլամ մոլեռանդութեան՝ որ 1300 տարիէ ի վեր կը տեւէ ընդդէմ քրիստոնէութեան, մինչեւ որ սահմանադրութիւնը չի հարթէ ուղիղ ճամբան ընդմէջ Շէրիաթին և քրիստոնէութեան, մինչեւ որ քրիստոնեան իր խլամ դրացիին հաւասար ազատութիւն չի ստանայ վարելու համար իր հողը, իր չահած բարիքը, պահպանելու համար իր ընտանիքին պատիւն ու ազատութիւնը և իր բոլոր նուիրականութիւնները, մենք կը կարծենք որ մեր զինուորական ծառայութիւնէն ոչ մենք կ'օգտուինք հակառակ կրած տառապանքներուս. և ոչ ալ հայրենիքը համօրէն։

Ուստի դիմելով Ձերդ Բարձր Սրբազնութեան պիտի խնդրենք որ պաշտպանէք քրիստոնեաներու իրաւունքները, պաշտպանէք ազգութիւններու արդար իրաւասութիւններն ու սրբութիւնները. պաշտպանէք վերջապէս մեր կիներուն պատիւն ու նուիրականութիւնը ընդդէմ վատ յարձակումներու, ընդդէմ դաւաճանութեանց, ընդդէմ այն կառավարական խարամանկութեանց որոնք մեր սրտերը կը կիզեն. մեր սրտերը՝ որ մեր զինուորի տաժանելի ծառայութեան ներքեւ թէեւ սիրով կը տանի հասարակաց հայրենիքին համար ամէն չարքաշութիւն, չի կրնար տանիլ սակայն իրաւունքի, պատիւի, հաւատքի և ազգութեան բռնաբարութեանց։

Ձեր ամենախոնարհ որդիքը՝
Բալկրզի Զօրանոցներուն այլ և այլ
ճիւղերուն մէջ ծառայող
ԶԻՆՈՒՈՐՔ

ՏՕՔԹ. ՌՕԶԷՆՊԼԱԹԻ
ՀԱՍՏԱՏՈՒԹԻՒՆԸ
ԲԵՐԱ ԹՈՒՆԷԼԻ ՔԱՍԱՃԻՆ ՄԷՋ
Բ. ՃԱՌԱԳԱՅԹՆԵՐՈՎ (ՌԷՕՆԹԿԷՆԵԱՆ)
ՃԱՌԱԳԱՅԹԱԲՈՒԺՈՒԹԻՒՆ

Արսոնվալիզասիոն (ելեկտրական արագ հոսանքով), կալվանիզասիոն, ֆարատիզասիոն, ելեկտրաջրական լոգանքներ, ելեկտրական տաչեր, ելեկտրաթրթռական մասսաժ, մեքենաբուժութիւն եւն. եւն. որոնցմով կը դարմանուին ջղային և ներքին հիւանդութիւններ, ինչպէս ամէն տեսակ անդամալուծութիւն, միակողմանի հիւծում, ջղացաւ, սիֆիլիս, կէս-գլխացաւ, ջլախտ, նէօրասթէնի, յօդակապերու յօդացաւ, կութ, գիրութիւն, շաքարախտ, ստամոքսի և աղիքի հիւանդութիւններ, սնդութիւն, թութք, արթէրիօսքլէրոզ, անժին տը բուաթրին, դաշտանի խանգարումներ, մորթի քրոնիկ հիւանդութիւններ եւայլն եւայլն։
100—1

ՎԵՐՋԻՆ ԺԱՄ

ԻՏԱԼԻԹՈՒՐՔ ՆՈՐ ՄԻՋԱԴԷՊ

Կարմիր Ծովուն մէջ Իտալեթուրք միջադէպ մը պատահած է, որ կնճռոտութիւններ առաջ պիտի բերէ։ Օսմ. թնդանօթակիր մը Իտալական նաւ մը բռնելով վաճառքները դրաւած է։ Բ. Դուռը լուր չէ ստացած այդ մասին։

ԽՈԼԵՐԱՆ

Անցեալ օրուան ժամը ութէն մինչեւ երէկուան ժամը ութը քոլերայէ 19 դէպքեր պատահեցան, որոնց 6ը մահացու։ Նախորդ վարակեալներէն ալ 5 հոգի մեռան։ Դէպքերը պատահած են սա թաղերուն մէջ. Ունգաբան, Թահթագալէ, Բէբէթէճիլէր, Զէյրէք՝ 2, Կէօրք փաշա, Դալաթիա, Էտիրնէ գաբու, Եէնի ճամի, Պաղչէ գաբու, Սիւլէյմանիէ, Գատըքէօյ, Գումգաբու և Ակսարայ մէյմէկ դէպք։

⁂ Քաղաքապետութիւնը կը ծանուցանէ թէ մայրաքաղաքիս մէջ քոլերան կորսնցուցած է իր սաստկութիւնը և ամենէն վարակեալ թաղերուն մէջ նոր դէպք չի պատահիր։ Քաղաքապետին փոխանորդը ամէն օր քննական պտոյտներ կը կատարէ և առողջապահական խիստ միջոցներ ի գործ կը դրուին։ Քաղաքապետութիւնը կարգ մը յորդորներ կ'ուղղէ մրգեղէնի և մաքրութեան մասին։

ՊԱՏԵՐԱԶՄԱԿԱՆ ՆԱՒԱՏՈՐՄԸ

Պատերազմական նախարարութեան և նաւատորմի խնդրի մասին պատերազմական և ծովային նախարարութեան միջեւ համաձայնութիւն մը գոյացած է, որ գաղտնի կը պահուի։ Այդ համաձայնութիւնը վերջնական հաստատումը պիտի ստանայ Խորհրդարանի բացումէն յետոյ։

ԿԱՑՈՒԹԻՒՆԸ ԵԷՄԷՆԻ ՄԷՋ

Ասիրի մէջ ծագած ըմբոստութիւնը վերջ գտած է զինուորներու ժամանումով։ Սակայն Շիմարիքի ցեղերը, որոնք անձնատուր եղած էին, դարձեալ զէնք առած են։

ԱՓՐԻԿԵԱՆ ՏՐԻՊՈԼԻՍՈՅ ԽՆԴԻՐԸ

Պատերազմական նախարարը երէկ վարչապետին մօտ երթալով խորհրդակցեցաւ Ափրիկեան Տրիպոլսոյ խնդրին վրայ։

ՏԵՍԱԿՑՈՒԹԻՒՆ

Նախորդ ելմտական նախարար Ճավիտ պէյ, նախորդ կրթական նախարար Բաբանզադէ Իսմայիլ Հագգը պէյ, Նազըմ պէյ և Պոլսոյ երեսփոխան Նէսիմ Մազլիահ էֆ. երէկ Ներքին գործոց նախարարին հետ տեսակցեցան օսմ. Թօմպէքի Ընկ. փաղովի մասին։ Ճավիտ պէյ վաղը Սելանիկ կը մեկնի։

ՊԱՀՐԻՒ ՆԷԶԱՐԷԹԻՆՏԷՆ

16000 հումուչալ թիմուր բէրչին չիվիսի.

[illegible]

6 Էյլիւլ 327 3—1

ԹՐՈՒԳ ՎԷ ՄԷԱՊԻՐ ԻՏԱՐԷՍԻՆՏԷՆ

[illegible]

7 Էյլիւլ 327

ՍԵԼԱՆԻԿ ԳԱՐԵՋՐԱՏՈՒՆ
ՂԱԼԱԹԻԱ, ՔԱՐԱՔԻՒՆ ՎՐԱՅ

Սոյն նորահաստատ գարեջրատան մէջ ամէն կարգի ընտիր ըմպելիներ կը գտնուին։ Աղանդերը մաքուր և առաջնակարգ են։ Սպասարկութիւնը անթերի։ Վիեննական գարեջուր ալ կը ծախուի այդ կայանքին մէջ, որուն տերը ամէն ջանք կը տանի, իր յաճախորդները գոհացնելու համար։ 10—6

ՏՕՔԹ. Ա. ԱՐԵՒԵԱՆ
ԱՄԵՐԻԿԵԱՆ ԱՏԱՄՆԱԲՈՅԺ
ՖԻԼԱՏԵԼՖԻԱՅԻ ԱՏԱՄՆԱԲՈՒԺԱԿԱՆ
ՀԱՄԱԼՍԱՐԱՆԷՆ ԵՒ ԱՆԴԱՄԱԶՆՆԱԿԱՆ ԳՈԼԷՃԷ
ՎԿԱՅՈՒԱԾ
[illegible], Բերա Թէփէ-Պաշի
թիւ 37 50 50

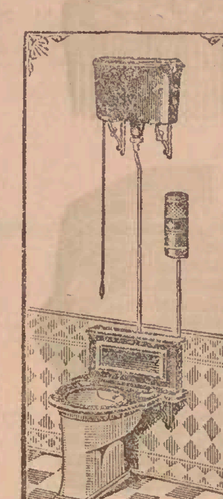

ՍԱՆԻԹՕՐ
ԲՈԼՈՐ ՀԻՒԱՆԴՈՒԹԵԱՆՑ ԵՒ ՄԱՆՐԷԱԲԱՐԱՐ ԹՈՅՆԵՐՈՒՆ ԴԷՄ
ԶՕՐԱՒՈՐ ԶԷՆՔ ՄԸՆ Է

[illegible]

ՍԱՆԻԹՕՐ

[illegible]

ՍԱՆԻԹՕՐ

[illegible]

ՍԱՆԻԹՕՐ

[illegible]

ՍԱՆԻԹՕՐ

[illegible]

[illegible] 22—37

قاپو قونیاقی وشرابلری خالص وجهله‌سزدر . بیوك بقالیه مغازه‌لرنده بولنور
دپوسی : غلطه‌ده موخانه‌ده نومرو ٥١

ՔՕՆԵԱՔ
ԳԻՆԻՆԵՐ ՔԱՄՊԱ
ՍԵՂԱՆԻ ԳԻՆԻՆԵՐ
ԱՂԱՆԴԵՐԻ ԳԻՆԻՆԵՐ ՔԱՄՊԱ

Ամէն մեծ նպարավաճառներու քով կը ծախուի։ Ընդհ. պահեստը [illegible], թիւ 51, Կարաքէօյ։ 100—43

ԱՆՎԻՃԵԼԻՕՐԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ՆԷՍԹԼԷ
շօքօլան է որ Զուիցերիոյ մէջ, Ալպեաններու ամենազուտ կաթով պատրաստուած է
ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ
ամենէն ամենաառողջն է եւ իր համը ամէն տեղ գնահատուած է։
ՆԷՍԹԼԷԻ ԿԱԹՈՎ ՇՕՔՕԼԱՆ ԱՄԷՆ ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆՆԵՐՈՒ ՄԷՋ ԿԸ ԾԱԽՈՒԻ

ՀՈՒՐՐԻԷԹ ՆՇԱՆԱՒՈՐ ՃԱՇԱՐԱՆԸ
ՆՈՐ ՆՄԱՅԱՏԱՆ ԴԻՄԱՑ, ԹԻՒ 16
[illegible]

[illegible] 9—50

ԾԵՐԻՔ ՀՈԼՄԷ
[illegible] 200է [illegible] ԴՐՈՒՇ [illegible]

ԼՈՅՍ ՏԵՍԱՒ
Ժամանակակից Հայ Վիպագրութեան
[illegible]
ԱՊՏԻՒԼ ՀԱՄԻՏ
ԵՒ
ՇԷՐԼՕՔ ՀՈԼՄՍ
ՊԱՏՄԱԿԱՆ ՎԷՊԻՆ Ա. ՀԱՏՈՐԸ
ՀԵՂԻՆԱԿ
ԵՐՈՒԱՆԴ ՕՏԵԱՆ

[illegible]

ԱԹԻԼՈՒՄ, 1 ՂՐՈՒՇ
ԲԵՐԱ, ՍԱՄԱԼԸ-ՄԷՍՃԻՏ, ԹԻՒ 9
[illegible], ԹԻՒ 18
15—30

ՕՍՄ. ՆԱՒ. ՊԱՆԿԱ
ԱԶԴ.— [illegible] 1905 [illegible] 1896 [illegible]
10—9

ՄԷՀՄԷՏ ՐԻՖԱԹ
[illegible]

فهيم ابراهيم عثمان كا[illegible]سى

درسعادت ـ سلطان حمام [illegible] ٣١

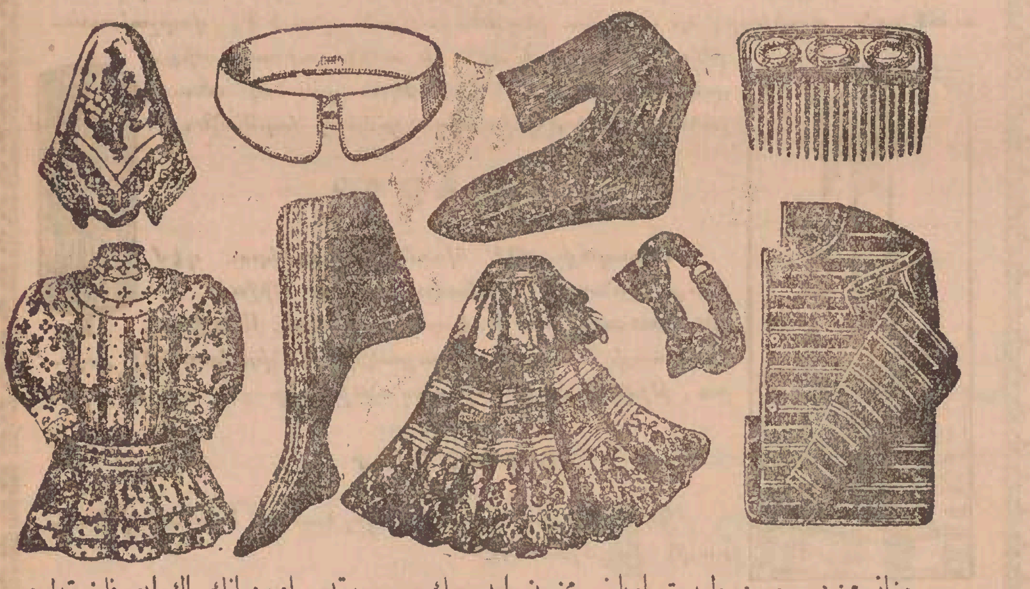

مغازه‌مزده حسن طبيعت اربابنى ممنون ايده‌جك صورتده اوروپانك الك ايو فابريقه‌لرى معمولاتندن فانيلا، چوراب، منديل، خانملر ايچون هرجنس چورابلر، الديونلر، توالت وچماشير طاقملرى، صوك موده اتكلكلر، قيز واركك چوجقلر ايچون البيسه‌لر وسائر نفيس امتعهٔ تحافيه بولنور.

فيأتلريمز غايت اهون اولوب تشريف بيوره‌جق مشترين كرام خوشنود قاله‌جقلر.

ՖԷՀԻՄ ԻՊՐԱՀԻՄ ՕՍՄԱՆ ՔԵԱԶԻՄԷԻ ԸՆԿ

ԹՕՀԱՖԻԷԻ ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՊՈԼԻՍ ՍՈՒԼԹԱՆ ՀԱՄԱՄ, ԹԻՒ 31

Բոլոր նրբաճաշակ յաճախորդները մեծապէս գոհ պիտի մնան մեր վաճառատունը դիմելով, ուր պիտի գտնեն Եւրոպայի առաջնակարգ գործարաններուն մէջ պատրաստուած ընտիր ապրանքներ, ինչպէս ֆանէլա, գուլպայ, թաշկինակ, ձեռնոց, ճերմակեղէններ, արդուզարդի առարկաներ, տղոց զգեստներ և Թօհաֆիէի վերաբերող շատ մը ապրանքներ։ Գիները խիստ աժան։ 6—52

مصطفى شاملى و مخدوملرى

بغچه قپوسنده   بيوك مغازه

مغازه‌مزده هرجنس البيسه‌لك پاموق، يوك وايپك قماشلر، حاضر قادين واركك البيسه‌لرى، چوجق قوسومتلرى، چماشير طاقملرى، لوانطه، چوراب، منديل، دانته‌لا، قوردلا، اتكليكلر، بلوزه وهديه‌لك بيك درلو ظريف اشيا بولنورلر.

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ՇԱՄԼԸ ԵՒ ՈՐԴԻՔ

ՄԵԾ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ, ՊԱՂՉԷ-ԳԱՊՈՒ

Սոյն վաճառատան մէջ կը ծախուին ոսկեթել, թաւիշ, քրէբ տը շինէ շրջազգեստներ, հարսնիքի զգեստներ, մետաքսէ կերպասներ, ֆանթէզի գուլպաներ, ֆանէլաներ, թաշկինակներ, մետաքսէ և մուսլին ճերմակեղէններ, մանկերու և աղջիկներու զգեստներ, պլուզներ, լէվանթա, օ տը գոլոներ, ևն.։

ՀԱԶԱՐՈՒՄԷԿ ՏԵՍԱԿ ՆՈՒԷՐՑՈՒ ԱՌԱՐԿԱՆԵՐ, ՏԱՆԹԷԼԱՅԻ, ՏԱՆԹԷԼԱՅԻ, ՖԷՍԹՕՆԻ ԵՒ ԿԱՐՆԻԹԻՒՐԻ ԱՄԷՆ ՏԵՍԱԿՆԵՐ ՀԱՍԱԾ ԵՆ։

52-13

ԻՒՆԻՕՆ

ԱՊԱՀՈՎԱԳՐԱԿԱՆ ԸՆԿԵՐՈՒԹԻՒՆ

ՀՐԴԵՀԻ ԴԷՄ ԵՒ ԿԵԱՆՔԻ ՎՐԱՅ

ՀԱՍՏԱՏԵԱԼ
Ի ՓԱՐԻԶ
1828–1828

1828
L'UNION
DE PARIS

ԿԵԴՐՈՆԱՏԵՂԻ
Ի ՓԱՐԻԶ
9, ՓԼԱՍ ՎԱՆՏՕՄ, 9

ՀՐԴԵՀԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	134	*միլիոն ֆրք*
1909 *տարուան հասոյթները*	30	» »
Մինչև 1909 *դեկտ.* 31 *վճարուած վնասները*	380	» »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	26	*միլիառ* »

ԿԵԱՆՔԻ ՃԻՒՂ

Դրամագլուխ և երաշխաւորութեան գումար	193	*միլիոն* »
1909 *տարուան միջոցին գանձուած բրիմներ*	16,500,000	»
Մինչև 1909 *դեկտ.* 31 *վճարուած վնասներ*	240	*միլիոն* »
Ընթացիկ ապահովագրութիւններ	341	» »

ՄԱՍՆԱՒՈՐ ՍԱԿԱՑՈՅՑՆԵՐ ԱՐԵՒԵԼՔԻ ՀԱՄԱՐ

ՏՆՕՐԷՆՈՒԹԻՒՆ ԹՈՒՐՔԻՈՅ

Ղալաթիա, Վօյվօտա փողոց, Իւնիօն Խան

Գործակալութիւններ Թուրքիոյ գլխաւոր քաղաքներուն մէջ

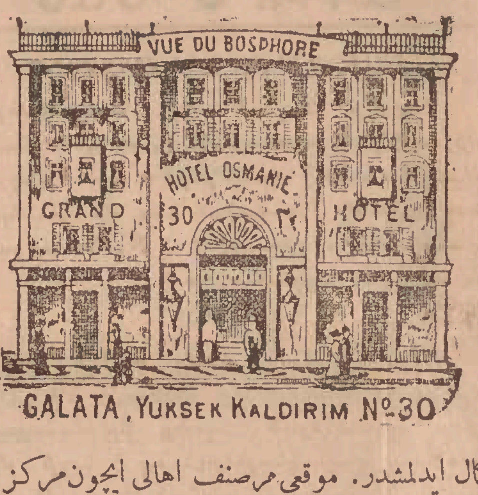

عثمانيه اوتلى

صاحب ومديرى نرسيس پاپاسيان

غلطه ٣٠ يوكسك قالديرم ٣٠

تاجيلك ايله اشتهار ايتمش ودور استبدادك قهره اوغرامش اولان نرسيس افندى پاپاسيان، ونره يوكسك قالديرمده «عثمانيه» ناميله يكيد برمنتظم اوتل تفريش ايلمشدر. اوتل، اطه‌لر ومرمره وبوغاز ايچنه ناظر غايت فراخ اوطه‌لرى والكتريق چاكلرينى وهوا غازينى حاوى وطهارت ونظافته صوك درجه دقتلى صورتده ترتيباتى اكمال ايدلمشدر. موقعى مرصنف اهالى ايچون مركز اولوب استانبولك جوار كويلرنده‌كى بهالى محللرده اقامت ايده‌جكلره، هم تبديل هوا وهمده ايش خصوصنده غايت الويرشلى اولديغى وبركره تشريف بيوره‌جق ذوات كرامك هرحالده ممنون قاله‌جقلرى عرض وبيان قيلنور.

ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻՅԷ

ՏԷՐ ԵՒ ՏՆՕՐԷՆ ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ

ԳԱԼԱԹԻԱ, ԵԻՒՔՍԷՔ ԳԱԼՏԸՐԸՄ, ԹԻՒ 30

Նախկին հանրածանօթ պանդոկապետ Աստաքապուի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ որ բռնապետական ճնշման տակ ակամայ թողած էր իր ասպարէզը, այժմ քաջալերուած Սահմանադրութեան ընձայած բարիքներէն, այս անգամ հիմնած է դարձեալ պանդոկ մը, Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմի վրայ։

Սոյն պանդոկը ունի սքանչելի դիրք մը. ամբողջ Վոսփորը, Կղզիները ու Մարմարայի ծովը իր առջին են։

Եւրոպական նուրբ ճաշակով կահաւորուած, ելեկտրական զանգակներով և օդային կազերով լուսաւորուած է. սպասարկութիւնը անթերի և մաքրութիւնը կատարեալ է. Նամանաւանդ ճերմակեղէններու մասին վերջին ծայր խնամք տարուած է։ Մէկ խօսքով, յաճախորդի մը հանգստութեանը համար ամէն կարելի միջոցներ ձեռք առնուած է։

Ամէն անոնք որ օդափոխութեան համար Պոլիս դուրսի և գիւղերը կը քաշուին, սուղ վարձքերով օտար պանդոկներ կը յաճախեն, մեր պանդոկը գալով այլեւս գիւղագնացութեան պէտք չպիտի զգան։

Սոյն պանդոկը Պոլսոյ, Ղալաթիոյ, Բերայի ճիշդ կեդրոնը ըլլալով վաճառական մը կամ զբօսաշրջիկ մը ինչ գործի և ինչ դասակարգի որ պատկանի, մեծապէս պիտի կարենայ իր առաւելութիւններէն օգտուիլ։ Ուստի ՆԵՐՍԷՍ ՓԱՓԱԶԵԱՆ իր արհեստին մէջ ունեցած փորձառութեամբը և գործելակերպովը ծանօթ ըլլալով ամենուն, կը խնդրէ իր նախկին յաճախորդներէն և ամէն անոնցմէ որոնք Պոլիս կուգան, բարեհաճին անգամ մը Ղալաթիա Եիւքսէք Գալտըրըմ ՕՍՄԱՆԻՅԷ ՊԱՆԴՈԿը յաճախելու, անձամբ ստուգելու համար իր բառերուն ճշմարտութիւնը։ ԾԱՆ.— «ՊԱՆԴՈԿ ՕՍՄԱՆԻԷ» անունը պէտք չէ շփոթել Ղալաթիոյ «Օթէլ Օսմանիէ»ի հետ։

ԳԻՆԵՐԸ ՍՈՎՈՐԱԿԱՆ 16—52

مهپاره مغازه‌سى

رسم كشادى كچن‌ده اجرا اولنمش اولان يكى مهپاره مغازه‌سى، ايرى آيرى موبليه، اشياى بيتيه، چوجق اشياسى، هردرلو قماشلر، چماشير، تحافيه واشياى عسكريه وسياحت لوازمى دائره‌لرينى حاوى واك صوك موده ونفيس يكى يكى اشيالر ايله طولو اولوب، تشريف بيوره‌جق ذوات كرام ممنون قاله‌جقلردر.

فياتلر مقطوع ورقابت قبول ايتمز درجه‌ده در

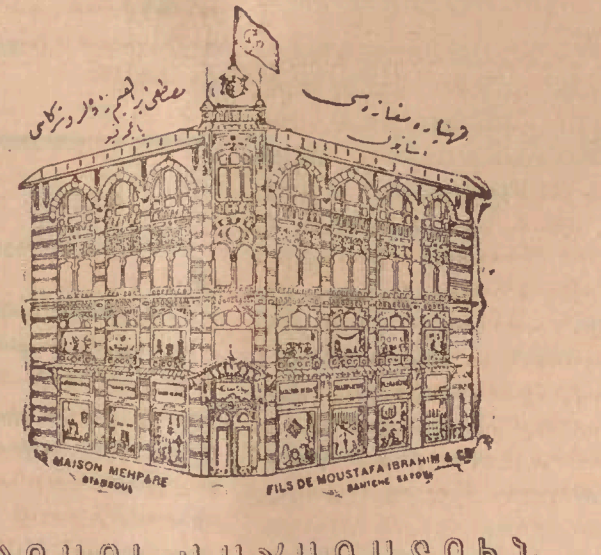

ՄԷՀՓԱՐԷ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ

ՄՈՒՍԹԱՖԱ ԻՊՐԱՀԻՄ ԶԱՏԷԼԷՐ ԵՒ ԸՆԿԵՐՆԵՐԸ

ՊՈԼԻՍ, ՊԱՂՉԷ ԳԱՊՈՒ

Կարասիներու ճիւղ.— Սեղանի և ննջողի կազմածներ, պիւֆէներ, Նստարաններ, մահճակալներ, քօնսօլներ, ժամացոյցներ, քրիսթօֆլի արծաթեղէններ և տանը ամէն տեսակ առարկաներ։

Տղոց յատուկ.— Աթոռակներ, խաղալիկներ, օրօրոցներ ևայլն։

Կերպասներու ճիւղ.— Մետաքսեղէն և բամպակեղէն ամէն տեսակ կերպասներ, պաթիսքա, քրէբ տը շին և քօթիւմցու զանազան կերպասներ։

Ճերմակեղէններու ճիւղ արանց և կանանց յատուկ.— Նրբին ճերմակեղէններ, ժիւբեր, պլուզներ, տղոց զգեստներ։

Թօհաֆիէի ճիւղ.— Մետաքսէ, բուրդէ և ֆիլ տ'էքօս ֆանէլա, գուլպայ, շապիկ, քրավաթ, թաշկինակ, նրբին փոշի, անուշահոտ աճառ, ձեռնոց, հովանոց, խոզանակ և զանազան ևայլն։

Զինուորականներու և ճամբորդութեան յատուկ ճիւղ. Հեռադիտակներ, դիւրաւ փոխադրելի մահճակալներ, պայուսակներ, արդուզարդի առարկաներ, բէյէրլիններ, սնտուկներ ևայլն։

ԳԻՆԵՐԸ ՈՐՈՇ ԵՒ ԱՆՄՐՑԵԼԻ

Գաւառէն եղած յանձնարարութիւնները փութով կը կատարուին։ 7—52

ՃԱՐՏԱՐՈՒԹԻՒՆԸ ԿԸ ՅԱՂԹԱՆԱԿԷ

ՈՒԺԵՂՈՒԹԻՒՆԸ ԵՒ ՏՈԿՈՒՆՈՒԹԻՒՆԸ
ԽՆԱՅՈՂՈՒԹԵԱՆ ՄԻՑԱԾ

ՆԱՈՒՄԱՆ

ԿԱՐԻ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐԸ ԱՇԽԱՐՀԻՍ
ԼԱՒԱԳՈՅՆ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՆ ԵՆ ԻՍԿԱՊԷՍ

ՎՃԱՐՄԱՆ ԴԻՒՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ
ՆՐԲՈՒԹԻՒՆ ԵՒ ՎԱՐԺՈՒԹԻՒՆ ՁՐԻ
ԼՈՒՐՋ ԵՐԱՇԽԱՒՈՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ԿԵԴՐ. ՄԹԵՐԱՆՈՑ ԵՒ ՎԱՃԱՌԱՏՈՒՆ
Ղալաթիա. Խիւտավէնտիկեար խան. թիւ 3, 4—14, 15
Մթերանոց. Պէշիկթաշ, Աքարէթլէր թիւ 44

Մօտերս մասնաճիւղեր պիտի բացուին մայրաքաղաքիս զանազան թաղերուն մէջ

ՊԵՐԱ ԵՒ ՊՈԼԻՍ

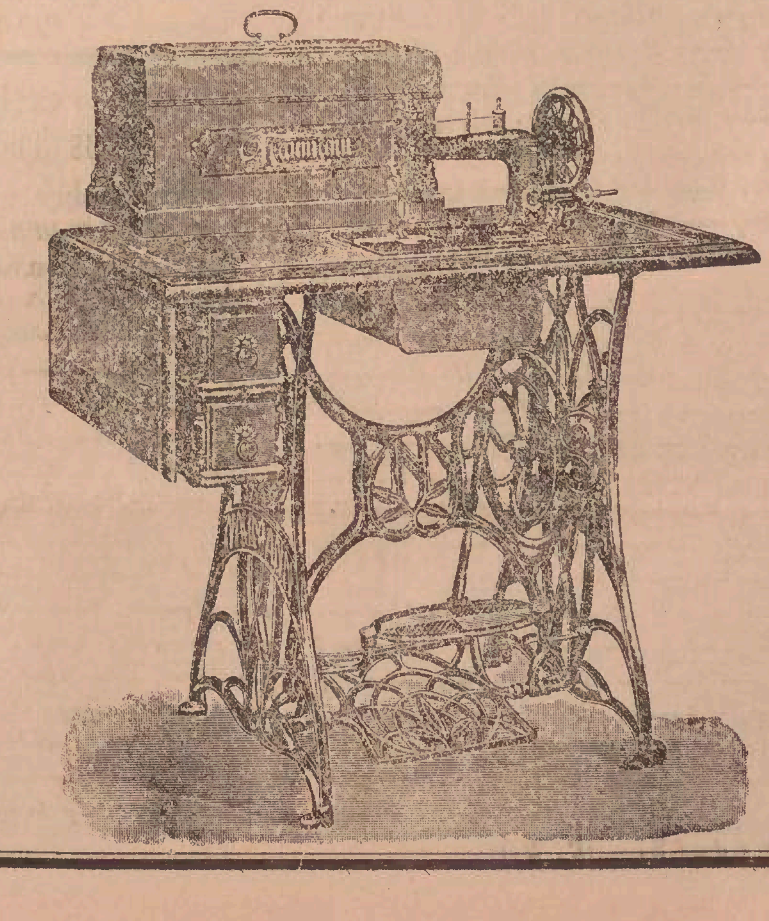

دخان عثمانى يه خدمت ايتمك

هم محتكرى محافظه ايتمك

هم معمولات عثمانيه‌يه رغبت كوسترمك

هم تجارت مليه‌يه ياردم ايتمك ايچون

دونماى عثمانى معاونت مليه جمعيتى منفعته چيقان

سيغاره كاغد

وكبريتلرينى

ترجيح واستعمال ايتمك وظائف وطنيه‌دندر.

خصوصاكه فيأتده هيچ فرق يوقدر.

عمومى ده‌پوزيتوسى استانبولده فينجانجيلرده نومرو ٨

ԹՈՎՄԱՍ Ս. ԹԱՔԸՐ

26 Բէրշէմպէ Բազար 26

ՆԵՐԿԱՅԱՑՈՒՑԻՉ ԹՈՒՐՔԻՈՅ ՀԱՄԱՐ

ՊԻՐՄԻՆԿԷՄԻ ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ՀՌՉԱԿԱՒՈՐ

ԹԱՆԿԻՍ ՏԱՆ

ՀԱՅԹԱՅԹԻՉ ԿԱԶՈՎ, ՊԷԹՐՕԼՈՎ, ՊԻՆԶԻՆՈՎ ԵՒ ԱԼՔՕՕԼՈՎ

ՇԱՐԺԻՉ ՄԵՔԵՆԱՆԵՐՈՒ

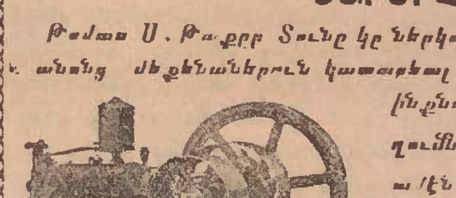

Թովմաս Ս. Թաքըր Տունը կը ներկայացնէ նաև ԱՆԳԼԻԱԿԱՆ ԳՈՐԾԱՐԱՆՆԵՐԸ, անոնց մեքենաներուն կատարեալ զեղչումը կը ստանձնէ. Հողագործական Ինքնաշարժ Մեքենաներ, Ելեկտրական Ջեռեղումներ, Գործարանի Մեքենաներ և Գործիքներ, ամէն տեսակ Ջրհաններ, Մօրկան մարքայով Ջուլհակի Փոքաներ, Մանածի Մեքենաներ, ևն. ևն.։ 67–104

محترم وطنداشلريمزه

بالق بازارنده فرون اتصالنده عثمان زاده جمال‌الدين افندى، ممالك عثمانيه‌نك هرطرفلرندن حيله‌سز وغايتله نفيس ساده ياغلر ايله زيتون ياغلرى و اغز طاديله يمك مراقليسى اولان نفائسپرورانه مخصوص ارزاق سائره جلب ايتمش اولديغندن، اخوان وطنك رغبتلرينى تمنى ايدر.

«املاك عموميه اداره خانه‌سى»

يورغاكى ميستيلى اوغلى

بغچه قپوسنده اشتاين مغازه‌سى قارشوسنده

عزت بك خان نومرو ١

املاك اليم صاتيمى استقراض، ترهينات وامثالى معامله‌لر هر مراجعت ايدنلرى فوق‌العاده ممنون ايتمك شرطيله اجرا ودرعهده ايديلور. قونطورات جيروسيله اقراضات وايجار واستيجار معاملاتى ياپيلور. عقار صاحبلرينه كارلى افكار ويريلور.

قطران حقى اكرم

Goudron Hakki-Ekrem

مزمن برونشيتلره وقيشدن وانفلوئنزه‌دن قالمه سوره‌كلى اوكسوروكلره وبالعموم كوكس راحتسزلقلرينه قارشى تأثير قطعى شفابخشاسى اون بش سنه‌دنبرى بالعموم اطباى عثمانيه واجنبيه وبيكلرجه خسته‌لر طرفندن بالتجربه اكلاشلمسى اوزرينه بك چوق تقديرنامه‌لر وبرچوق سرگيلردن التون وكموش مداليه‌لر قزانمشدر. نفس طارلغى تخفيف ايتديكى كبى ورمك باشلانغجنده‌ده بك بيوك فائده‌سى كورينور. مركزى يكى پوسته‌خانه قارشوسنده عثمانلى اجزا دپوسى.

محمد رفعت

ديش طبيبى

باب عالى جاده‌سنده نورعثمانيه كوشه‌سنده پارس دارالفنوننده ديپلوماسى حائزدر، ديشجيلك صنعتنك ترقيات جديده‌سنى بالفعل تطبيق ايدر مراجعت ايدنلر راحت راحت اغز طاديله عودت ايدرلر.

طراش : ١ غروش

بك اوغلنده آصمه‌لى مسجد نومرو ٩

« پاساژ دوروپ نومرو ١٨

ՏՊԱՐԱՆ
"ԱՐԵՒԵԼՔ„
ԱՐՏՕՆԱՏԷՐ Գ. ՔՕՑԱՃԵԱՆ